

Avustralya'nın Birinci Dünya Savaşı'na Katılmasında Büyük Britanya Etkisi: Siyasi Elitler ve Savaş Posterleriyle Propaganda*

Orhan ÖZCAN**

Özet

Büyük Britanya'yla birlikte Avustralya'nın Birinci Dünya Savaşı'na katılmasında siyasi ve askerî nedenler ileri sürülmesine rağmen, Büyük Britanya'nın Avustralya üzerinde baskın tarihsel, etnik ve kültürel etkisi genellikle göz ardı edilmiştir. Oysa Büyük Britanya, tarihsel, etnik, kültürel altyapı temelinde siyasi ve askerî manipülasyonları kullanarak Avustralya'nın savaşa müttefik olarak katılmasında etkin bir rol oynamıştır. Büyük Britanya, Avustralya'nın jeopolitik konumunun etkisiyle Avustralya siyasi elitlerini savaş öncesi Alman ve Japon işgali tehditleriyle irrasyonel bir korku sarmalının içerisine sürüklemiş ve propaganda, sivil toplum kuruluşları, savaş posterlerinin yoğun etkisiyle kamuoyunun ikna edilmesini sağlamıştır. Kral/kraliçe'ye sadakat, anavatana (Büyük Britanya) bağlılık ve borcunu ödeme, görev, zorunluluk, Alman işgali, sarı tehlike paranoyası temelinde şekillenen savaş poster ve afişleri, toplumu kitlesel ve gönüllü biçimde savaşa katılmaya ikna etmiştir. Düşmanlaştırılmış ve ötekileştirilmişler üzerinden sosyal gerilimler üretilerek elde edilen Birleşik Krallığa sadakat duygusu, Avustralya toplumunu zihinsel ve manevi seferberliği tamamlanmış, heyecanlı birer savaşçıya dönüştürmüştür. Heyecan arayışı, yeni yerler görme isteği, kendini ispatlama, iş/aile çevresinden kurtulma gibi kişisel ve sosyal psikolojiden kaynaklı nedenler Avustralya toplumsalının Birinci Dünya Savaş'ında Büyük Britanya'nın yanında savaşa katılma istekliliği üzerinde etkili olmuştur.

Bu çalışmada, Avustralya'nın Büyük Britanya'yla birlikte Birinci Dünya Savaşı'na katılma nedenleri ve Avustralya toplumsalını yönlendiren temel yapılar (Büyük Britanya, sosyolojik art alan, yönetici seçkinler, propaganda) araştırılmıştır. Avustralya'nın etnik ve kültürel olarak Büyük Britanya'yla tarihsel bir geçmişe sahip olması nedeniyle, Avustralya'nın Birinci Dünya Savaşı'na katılması üzerine temellenmektedir. Bu kapsamda, Avustralya'nın Birinci Dünya Savaşı'na girme zemininin oluşturulmasında Büyük Britanya'nın, Avustralya siyasi seçkinler üzerindeki politik ve askerî nüfuzuna sahip olduğu ileri sürülmüştür. Avustralya'nın Birinci Dünya Savaşı'na katılmasında jeopolitiğinin etkisi ve Büyük Britanya korumacılığına sığınmasının nedenleri üzerine odaklanılmıştır. Ayrıca Avustralya toplumu üzerinde Büyük Britanya ve Avustralya'nın savaş posterleriyle yaptığı propagandanın önemi vurgulanırken, Avustralya toplumu üzerindeki etkilerini eleştirel olarak tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Birinci Dünya Savaşı, Avustralya, Büyük Britanya, Siyasi Elitler, Propaganda.

* Bu çalışma, Uluslararası Multidisipliner Akademik Çalışmalar Sempozyumu'nda (2-4 Şubat 2018/Kemer) Avustralya'nın I.Dünya Savaşı'na Katılmasında İngiltere Etkisi isimli tebliğ olarak sunulmuştur.

** Dr., Milli Savunma Üniversitesi Balıkesir Astsubay Meslek Yüksekokulu, e-posta: dorukeforhan@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0398-7184>.

The Effect of Great Britain on Australia's Participation of the First World War: Political Elites and Propaganda with War Posters

Abstract

Although political and military reasons were put forward for Australia's participation with Great Britain in World War I, Great Britain's dominant historical, ethnic and cultural influence on Australia were generally ignored. However, Great Britain played an active role in Australia's participation in the war as an ally, using political and military manipulations on the basis of historical, ethnic and cultural reasons. Great Britain, with the influence of Australia's geopolitical position, dragged the Australian political elites into an irrational spiral of fear with the threats of German and Japanese occupation before the war and the public was convinced by intense influence of propaganda, non-governmental organizations and war posters. The war posters, designed on the basis of loyalty to the king/queen, loyalty to the motherland (Great Britain) and repayment, duty, obligation, German occupation, fear of Yellow Peril, had convinced the people to join the war as en masse and voluntarily. The sense of loyalty to the empire, achieved through the production of social tensions over the hostile and marginalized, had turned the Australian society into an enthusiastic warrior whose mental and spiritual mobilization had been completed. The reasons stemming from personal and social psychology, such as the search for excitement, the desire to see new places, self-assertion and escape from the work/family circle, influenced Australian society's willingness to join the war with Great Britain during the First World War.

In this study, the reasons for Australia's participation in the First World War with Great Britain and the basic structures that direct Australian society (Great Britain, sociological background, political elites, propaganda) are investigated. It is based on Australia's participation in the First World War, as Australia had a historical background with Great Britain ethnically and culturally. In this context, it has been argued that Great Britain had political and military influence over the Australian political elite in creating the ground for Australia's enter to the First World War. The focus has been on the impact of geopolitics in Australia's participation in the First World War and the reasons for taking refuge in Great Britain protectionism. In addition, the importance of the propaganda made by Great Britain and Australia with the war posters on the Australian society was emphasized, while its effects on the Australian society were critically discussed.

Key Words: First World War, Australia, Great Britain, Political Elites, Propaganda.

Giriş

Birinci Dünya Savaşı'ndan önce Avustralya toplumunda yaşayan etnik yapı, kendisini *İngiliz/İrlanda/İskoç ya da Galler kökenli Avustralyalı* olarak nitelemekteydi¹. Avustralyalı toplumun sadakati, bağlılığı, vefa borcu ve zorunluluğu Büyük Britanya kralına ve ana vatanaydı². Avustralya toplumunun büyük bir kesimi, etnik olarak

1 http://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/pubs/rp/rp1415/ComParl (Erişim Tarihi: 20.12.2020).

2 Sonya Bates, "The Anzac Day Legend: Its Orgins, Meaning, Power and Impact on Shaping

Büyük Britanyalı atalarının kökeninden gelmekteydi³. Bu temel argümanlar, Avustralya toplumunun vatan kavramını yaşadığı topraklar dışında, çok uzaklarda (Büyük Britanya) tasavvur etmesine neden olmuştur. Avustralya askerinin vatan ihtiyacı, belki de hiç görmedikleri çok uzaklardaki *ata vatanından* tatmin edilmiştir. Doğal olarak düşman algısı da sadakatle bağlı oldukları kralın ve vatanın düşmanlarıydı. Birinci Dünya Savaşı öncesi Avustralyalılar, seyrek nüfuslu geniş kıtanın güvenliğinin, Asya-Pasifik bölgesindeki Büyük Britanya'nın deniz hâkimiyetinden geçtiğini gördükleri için Büyük Britanya'nın düşmanlaştırdığı Almanya'yı, Avustralya'nın da düşmanı saymışlardır. Avustralya, 1904-1905 Rus-Japon savaşındaki zaferinden beri kuzeyde endişe verici tehdit oluşturan Japonya'ya karşı, Büyük Britanya'nın korumasına ihtiyaç duymuştur⁴.

Birinci Dünya Savaşı'nda Büyük Britanya'nın müttefiki olarak savaşa katılan Avustralya'nın (Anzak askeri⁵), Çanakkale Cephesi'nde Türk askerine karşı neden savaştığı, özelde çalışmanın amacını biçimlendiren sorunsal olmuştur. Çalışmada, Birinci Dünya Savaşı'na Avustralya'nın hangi şartlar altında neden katıldığı sorgulanmıştır. Genel olarak Avustralya ve dünya literatüründe yer alan, *Büyük Britanya'nın savaşa katılmasıyla Avustralya'da savaşa katılmıştır görüşünün* arkasında yer alan sebepler araştırılmıştır. Bu maksatla kültürel ve etnik yönden Büyük Britanya'yla tarihsel bağı olan Avustralya'nın siyasi, coğrafi ve askerî nedenlerle Büyük Britanya Genelkurmayı ve Avustralya siyasi elitleri elinde toplumun topyekûn biçimde nasıl militarize edildiği ve savaşa nasıl sürüklendikleri araştırmanın temel amacı olmuştur. Dolayısıyla Birinci Dünya Savaşı öncesi Avustralya kamuoyunda yer alan gelişmeler ve oluşturulan eğilimler, politik, askerî ve toplumsal açıdan detaylı biçimde analiz edilmiştir. Kitle yönlendiricisi olarak propagandanın, özellikle Büyük Britanya savaş posterlerinin ve sivil toplum örgütlerinin Avustralya toplumunu savaşa nasıl gönüllü katılıma ikna⁶ ettiği, çalışmanın araştırdığı diğer konular olmuştur.

Üç bölümden oluşan çalışmada, kronolojik önceliğe dikkat edilmiş ve Avustralya'nın Büyük Britanya'nın müttefiki olarak Birinci Dünya Savaşı'na katılması değerlendirilmiştir. İlk bölümde Birinci Dünya Savaşı'na Avustralya'nın Büyük Britanya'nın yanında katılmasında etnik, kültürel, siyasi yapılarla birlikte coğrafyasından kaynaklı nedenler ele alınmıştır. İkinci bölümde Avustralya siyasi elitizminin etkisi, bu etkinin kamuoyuna yansımaları analiz edilmiştir. Avustralya politik seçkinleriyle Büyük

Australia's Identity", Master's of Peace and Conflict Studies Dissertation, *University of Sydney*, Sydney, 2013, s.13. Joan Beaumont, "Australia", <https://encyclopedia.1914-1918-online.net/article/australia?version=1.0> (Erişim Tarihi: 14.06.2019).

3 Barbara A. West, Frances T. Murphey, *A Brief History of Australia*, Facts on File, New York, 2010, s.IIX-IXVI. Joan Beaumont, *a.g.m.*, <https://encyclopedia.1914-1918-online.net/article/australia?version=1.0> (Erişim Tarihi: 14.06.2019).

4 Beaumont, *a.g.m.*, <https://encyclopedia.1914-1918-online.net/article/australia?version=1.0> (Erişim Tarihi: 14.06.2019).

5 Anzac (Australian New Zeland Army Corps); Avustralya-Yeni Zelanda Kolordusu.

6 İkna, etkileşimlidir ve hem ikna edenin hem de ikna edilenin ihtiyaçlarını karşılamaya çalışır. İkna, propagandayla ilgili literatürde sıklıkla birbirinin yerine kullanılan bir kavramdır. Garth S. Joweth, Victoria O'Donnell, *Propaganda & Persuasion*, Sage, 2015, s.1-2, Mark Wollaeger, *Modernism, Media and Propaganda British Narrative from 1900 to 1945*, Princeton University Press, 2008, s.3.

Britanya Genelkurmayı arasında gizli biçimde gelişen olaylar sonucunda, Avustralya askeri organizasyonunun oluşturulma süreci incelenmiştir. Son bölümde ise Birinci Dünya Savaşı öncesi Avustralya'da faaliyet gösteren sivil toplum organizasyonlarının, Büyük Britanya'yla ilişkileri araştırılmış ve Büyük Britanya-Avustralya propaganda posterlerinin Avustralya kamuoyu üzerindeki etkisine dikkat çekilmiştir.

Birinci Dünya Savaşı'na Avustralya'nın Birleşik Krallıkla Birlikte Katılmasındaki Temel Nedensellikler

Avustralya, eyaletlerin birleşmesiyle 1 Ocak 1901'de federasyon biçiminde bağımsız bir devlet olmuştur⁷ ve resmi olarak Avustralya Milletler Topluluğu⁸ ismini almıştır⁹. Stewart Firth, Avustralya'yı bir bağımsızlık savaşı değil 1901'de bir İngiliz Parlamento Yasası yarattı¹⁰ diye tarif etmiştir. Avustralya, anayasal monarşik bir federasyon¹¹ olana kadar, Britanya kolonisi olarak kalmıştır¹² ancak 1901'de Avustralya her ne kadar bağımsız bir devlet olmuştur da resmi olarak 1931'e kadar dış politika konularında Büyük Britanya'dan bağımsız hareket edememiştir¹³ ama bu durum siyasi olarak Avustralya'nın bağımsız bir devlet olma halini ortadan kaldırmamıştır. Avustralya ve Birleşik Krallık arasında birçok yasal bağ, Avustralya'nın Westminster Yasasını (Statue of the Westminster) 1931'de kabul etmesiyle son bulmuş ve Avustralya 1942'de nispeten kendi dış politikasını uygulayabile hale gelmiştir¹⁴. Avustralya, bağımsız bir devlet olarak savaşa Büyük Britanya'nın yanında katılmış ancak 1915'de Çanakkale Savaş'ında ağır kayıplar vermesiyle¹⁵ Avustralya

7 Docherty, *a.g.e.*, ss.ix,ixii,ixiii,ixvi, Robert Corcoran, Jackie Dickenson, *A Dictionary of Australian Politics*, Allen&Unwin, NSW, 2010, ss.43,77,201, West, *a.g.e.*, ss.87-114, 271.

8 Commonwealth of Australia. <https://info.australia.gov.au/about-government/how-government-works> (Erişim Tarihi: 11.04.2020). Docherty, *a.g.e.*, s.81.

9 Docherty, *a.g.e.*, ss. Iviii,ix, 81.

10 Stewart Firth, *Australia in International Politics: An Introduction to Australian Policy*, Allen&Unwin, NSW, 2005, s.23.

11 Avustralya, 1901 Anayasasıyla tüm kolonileri eyalet yapmış ve Avustralya'da Genel Vali kavramını yaratmıştır. Koloni dönemine ait sömürge valileri, eyalet valisi olmuş ama görev alanları sınırlanarak bir figüran konumuna görev almışlardır. Docherty, *a.g.e.*, s.79-80. Anayasa taslağı, aslında 1891'de Andrew Inglis Clark'ın taslağına dayanmaktadır. ABD anayasası ve İngiliz yasalarının bir karşımı olan Washminster (Washington ve Westminster) ismiyle bilinir ve Avustralya karma hükümet sisteminin temelini oluşturur. Federasyon temeline dayalı ve temel ilkelerinin belirlendiği Anayasa taslağı, 1898'de son taslak şeklini almıştır. 1898-1899'da referandumla kabul edilen anayasa tasarısı, 5 Temmuz 1900'de koloniler (sonra eyalet) tarafından kabul edilmiştir ve Kraliçe Victoria'nın dört gün sonra (9 Temmuz) onayıyla kabul edilen anayasa 1 Ocak 1901'de yürürlüğe girerek bağımsız Avustralya Devleti ortaya çıkmıştır. Avustralya'nın ilk genel valisi, Earl of Hopetoun'dur ve 1 Ocak 1901'de Sydney Centennial Park'ta törenle Avustralya Commonwealth'i ilan etmiştir. Avustralya'nın ilk başbakanı Edmund Barton'dur. <https://www.nma.gov.au/definingmoments/resources/federation> (Erişim Tarihi: 20.04.2021).

12 Corcoran, *a.g.e.*, s.36.

13 Docherty, *a.g.e.*, ss.Iviii,ix.

14 Docherty, *a.g.e.*, ss.Iviii,ix.

15 Avustralya ve Yeni Zelanda askerlerinden oluşan kolordu (ANZAC) Macintry, *a.g.e.*, s.158. Büyük Britanya'nın eski kolonisi yeni müttefiki olarak savaşa katılan Anzak askerleri Çanakkale Savaşı'nda ağır kayıplar vermiştir. Macintry, *a.g.e.*, s.159, Avustralyalıların Gelibolu'daki kaybı, 27859 (yaralı, ölü, savaş esiri dahil) savaş dışı kalmıştır 7553 ölmüştür. Docherty, *a.g.e.*, ss.15,134, Chris Coulthard Clark, *The Encyclopaedia of Australia's Battle*, Allen&Unwin, 2001, s.103, John Laffin, *The Australian Army at War 1899-1975*, Osprey Publishing, London 1982, ss.11,15.

kamuoyunda Büyük Britanya bağlamında ülke dışına asker göndermekle ilgili rahatsızlık baş göstermiştir. Savaş karşıtı grupların liderliğini üstlendiği sivil itaatsizlik, aslında savaş karşıtı olmanın yanı sıra zorunlu askerlik bağlamında Büyük Britanya ve onun sembollerine de (İmparatorluk, Kraliçe) karşı olmayı içermektedir. Bu nedenle Avustralya kamuoyuna 1916'da Bu Savaş Döneminde Commonwealth İçinde ve Dışında İhtiyaç Duyulan Askerî Hizmet için Vatandaşların Aynı Zorunlulukta Askere Alınmasında, Hükümet Lehinde Misin? sorusuna cevap aranırken, 1917'de AIF'in Denizaşırı Desteği için Commonwealth Hükümeti'nin Teklifi Lehinde Misin? sorusuna cevap aranmış olup Avustralya zorunlu askerliği sorgulayan iki referandum yapmıştır¹⁶. Bu referandumlar sonucunda Avustralya kamuoyunun hükümete ve savaşa tepkisinin arttığı görülmüştür ve halkın zorunlu askerliğe karşı olumsuz oyu 1916'da %51 ve 1917'de %53 oranında olmuş ve zorunlu askerlik halkın nezdinde reddedilmiştir¹⁷. Birinci Dünya Savaşı'nın sonunda 330.000 Avustralyalı asker seferber edilmiş, Çanakkale Cephesi dâhil tüm savaş cephelerinde 61.919 Avustralyalı asker hayatını kaybetmiş ve 152.171'i yaralanmıştır¹⁸. Savaş sonrası bahsi geçen kayıplar, Avustralya'da travmatik bir etki oluşturmuştur ve toplumsal bir dönüşümünde miladı sayılmıştır. İngiliz olarak geldikleri Gelibolu'dan Avustralyalı ve Yeni Zelandalı olarak döndüler¹⁹ ifadesi, Çanakkale Savaşı'nın Avustralya'nın ulus olma bilinci üzerindeki etkisinin vurgulaması açısından önemlidir. Bununla birlikte savaş sonrası ABD Başkanı Woodrow Wilson, Avustralya'nın Paris Barış Konferansı'na bağımsız bir devlet olarak katılmasına itirazına karşılık, dönemin Avustralya Başbakanı William Morris (Billy) Hughes, Sayın Başkan ben 60.000 şehit adına konuşuyorum Siz kaç şehit adına konuşuyorsunuz?²⁰ cevabını vererek bağımsız bir devlet olarak Avustralya'nın konferansta olması gerektiğini vurgulamıştır.

- 16 28 Kasım 1916 *Askerî Hizmet Referandum Yasası* ve 20 Aralık 1917 *Askerî Referandum Düzenlemeleri* adıyla, Birinci Dünya Savaşı yılları içinde Avustralya'da iki farklı referandum yapılmıştır. 1916 Plebisiti, Avustralya Hükümeti'nin denizaşırı hizmet desteğini artırmak üzerine yaptığı referandumdur. 1916 halk oylaması; *Bu Savaş Döneminde Commonwealth İçinde ve Dışında İhtiyaç Duyulan Askerî Hizmet için Vatandaşların Aynı Zorunlulukta Askere Alınmasında, Hükümet Lehinde Misin?* sorusuna 2.789.830 kayıtlının 2.308.603'ü oy kullanmış, 1.087.557 lehte (Evet) % 48,39, 1.160.033 aleyhte (Hayır) %51,61 oyu kullanmıştır. 61.013 oy, geçersiz sayılmıştır. 1917 referandumunda; hükümetin talebi yönünde yeterli sayıda denizaşırı askerî destek sağlamak için, erkekleri askere alma amacıyla yapılmıştır. *AIF'in Denizaşırı Desteği için Commonwealth Hükümeti'nin Teklifi Lehinde Misin?* sorusu sorulmuştur. 2.776.440 kayıtlının 2.258.221 kişisi oy kullanmış ve 1.015.159'u lehte (Evet) %46,21, 1.187.747'i aleyhte (Hayır) %53,79 oy vermiştir. 61.315 oy, geçersiz sayılmıştır. Docherty, a.g.e., s.314, *Nations and Nationalism: A Global Historical Overview 1880 to 1945*, Vol 2, Editors: Guntram H. Herb, David H. Kaplan, ABCCLIO, California, 2008, s.849, <http://www.naa.gov.au/collection/factsheets/fs161.aspx> (Erişim Tarihi: 12.03.2017), <http://www.nationalarchives.gov.uk/cabinetpapers/themes/warnationalism.htm> (Erişim Tarihi: 28.05.2017).
- 17 Bunun dışında zorunlu askerlik yönünde "evet oyu" kullanılması için afişler bastırılmıştır. <http://www.australia.gov.au/about-australia/australian-story/mateship-diggers-and-wartime> (Erişim Tarihi: 24.06.2017). Gönüllü asker sayısı 1916'da 140.000 iken 1917'de 45.000 gönüllü asker olmuştur. Macinty, a.g.e., s.162.
- 18 West, a.g.e., ss.108,273, Clark, a.g.e., s.1., Carolyn Holbrook, "Remembering with Advantages: The Memory of Great War In Australia", *Commilas Journal International Relations*, 02/17-030 (2015), s.20.
- 19 Celâl Mat, *Türk Romanında Çanakkale Muharebeleri*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2007, s.305.
- 20 West, a.g.e., s.97-98, Firth, a.g.e., s.25.

Demografik ve etnik olarak, Avustralya'nın Anglo-Sakson kökenli bir topluluk olması²¹, kültürel açıdan da Avustralya'nın Büyük Britanya bağımlı yansıması açısından önemlidir. Savaş öncesi Avustralya'da yapılan son nüfus sayımına göre (1911) ²², Avustralya'nın toplam nüfusu 4.455.005'dir. Avustralya nüfusunun 3.667.670'i (%83) Avustralya vatandaşı, 787.335'i (%17) yabancı uyruklu olarak tanımlanmıştır. Yabancı kökenliler kategorisinde Büyük Britanyalıların oranı, %82'dir ve 346.030'ı İngiliz, 12.175'i Gallerli, 93.083'ü İskoçyalı, 139.434'i İrlandalı olmak üzere toplamda 590.722'dir. Avustralya'da 1911 nüfus sayımında yabancı uyruklu vatandaşların sayısı 32.990 Alman, 20.775 Çinli, 4456 Rus ve 3474 Japon olarak verilmiştir²³.

Avustralya'nın Büyük Britanya'yla olan siyasi ve kültürel bağı ve bağımlılık ilişkisini Avustralyalı tarihçi Francis Keble Crowley şöyle özetlemiştir. *Avustralya, 1901'de henüz kurulmuş bir devlettir ama milli bir hükümet deneyimi olmadığı için ulusal bir devlet değildir. Eyalet hükümetleri, hâlâ toplumun eğitim, toprak, kara ve demiryolu gibi gündelik yaşamlarını etkileyen pek çok şeyi düzenlemeye devam etmekteydi. Bu nedenle toplumsal yapının sadakati ve bağlılığı eyaletler üzerineydi ve dar görüşlülük toplum üstünde nüfuzlu hâkimiyetini sürdürmekteydi. Avustralyalılar, kendilerini Anglo-Avustralyalı ya da İskoç-Avustralyalı olarak tanımlar ve doğal olarak "Büyük Britanya'yla ilişkili Avustralyalı" düşüncesi sürdürülmekteydi. Avustralya toplumu, Büyük Britanya'dan "vatan" olarak bahsedirdi. Okullarda, Büyük Britanya tarihi öğretilir; mühendislik, eğitim, hukuk ve tıp mesleklerine ait standartlar, İngiliz ulusal standardizasyonuna göre uygulanırdı²⁴. Bu manada Avustralya, kendi milli simgelerine sahip değildi. Ulusal marşı ve bayrağı yoktu (1901 yılı sonuna kadar), Avustralya'ya ait madalyası yoktu. Birleşik Krallığın marşı, kamuya açık toplantılarda söylenir; en yüksek savaş onur madalyası "Viktorya Haçı" Büyük Britanya tarafından verilirdi. Birleşik Krallığın kralı ya da kraliçesi, aynı zamanda Avustralya'nın da devlet başkanı sayılırdı ve Londra'da bulunan Privy Konsül, Avustralyalıların itiraz edebileceği en yüksek son mahkemeydi. Eyalet ve genel valiler İngiliz'di. Avustralya, milli bir ordu ve donanmaya sahip değildi ve Avustralya'nın dış politikası Büyük Britanya tarafından belirlenirdi²⁵ diye ifade etmiştir. Avustralya'da 1903'de Büyük Britanya Kralı VIII. Edward'ın onayıyla ve 1908'de Avustralya Federal Hükümeti'nin kabul etmesiyle ilk defa Avustralya bayrağı kullanılmıştır. Avustralya'ya ait para ve posta pulu, 1914'de ilk defa basılmıştır. Avustralya hala bir millet olmaktan ziyade pek çok Avustralyalının bağlılıkları bir ulus yerine, kendi eyaletlerine ya da Büyük*

21 Avustralya'da 1881-1886-1891-1901-1911 yıllarında yapılan nüfus sayımları şöyledir. 1881'de 2.250.194, 1891'de 3.174.392, 1901'de 3.773.801, 1911'de 4.455.005'dir. *Census of the Commonwealth of Australia, 1911*, Vol.1., s.80-85.

22 Avustralya Federal Devletinin ilk nüfus sayımı, 1911'de olmuştur. James C. Docherty, *Historical Dictionary of Australia*, The Scarecrow Press, Maryland US, Toronto CA, Plymouth UK, Third Edition, 2007, s.Ixv.

23 *Census of the Commonwealth of Australia, 1911*, Vol.1, s.200.

24 Avustralya'nın dörtte birini oluşturan İrlandalıları bu kategori dışında tutmamız gerekiyor. İrlandalıları has Katolik okul sistemini kurmuş ve sadakat/bağlılığını İmparatorluk ya da Büyük Britanya'dan ziyade Avustralya'ya vermiştir. Firth, a.g.e., s.24.

25 http://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/pubs/rp/rp1415/ComParl (Erişim Tarihi: 20.12.2020), Avustralya; İngiliz anayasasıyla, devlet başkanıyla, bayrağıyla ve marşıyla bir İngiliz'di. Firth, a.g.e., s.23.

Britanya'ya idi²⁶. Birçok Avustralyalı 1914'de ya İngiltere'de doğmuştu ya da Anglo-Kelt kökenliydi. Büyük Britanya, *anavatan* olarak nitelendiriliyordu ve milliyetçiliklerini *İmparatorluk sadakati* çerçevesinde konumlandırıyorlardı²⁷. Hatta 1960'lara kadar İrlandalılar hariç Anglo-Sakson kökenli Avustralyalılar, Büyük Britanya'dan *vatan* olarak bahsederlerdi. Bu nedenle 1788'den 1960'lı yıllara kadar Avustralya tarihsel sürecinde egemen devlet, Büyük Britanya olmuştur. Avustralya için İngiltere hukuk, sanat, eğitim ve teknoloji de bir model olmuştur. 1850-1960'lı yıllar arasında yüzyılı aşkın süre zarfında Büyük Britanya ve Avustralya hükümet ilişkileri yakın seyir izlemiş, Vietnam Savaşı hariç tüm diğer savaşlarda müttefik olarak hareket etmişlerdir. Avustralya-Büyük Britanya ilişkileri, 1960'lara kadar hukuki ve ticari bağları en üst düzeyde sürmüştür²⁸. Dolayısıyla Avustralya toplumunda yerleşik kültürel ve siyasi yapı, *Ana Vatana Sadakat, Krala Sadakat, İmparatorluğa Bağlılık* kavramlarıyla ifade edilmiştir²⁹. Anavatan ve imparatorluk olarak kastedilen, Büyük Britanya'dır. Kral'a sadakatten kasıt, Büyük Britanya İmparatoru'dur. Avustralyalılar, Avustralya kırsalında kendine has bir kültürel kimlik oluşturmuş ancak pastoral kültürün meydana getirdiği bu yapı, tarihsel olarak ulusal, dini argümanlarından yoksundur. Bu nedenle yeni federasyon olmuş Avustralya'da anavatan kavramı, yaşadığı Avustralya topraklarından ziyade tarihsel olarak en içten duygularla bağlı olduğu *ata toprağı* Büyük Britanya'ya yönelmiştir. Kendine has bir vatanseverliğin tezahürü olarak Avustralya toplumu, sadakat bağının bir göstergesi ve vefa borcunun bir diyeti olarak, Büyük Britanya kralı ve imparatorluğu için savaşta Büyük Britanya'nın yanında yer almıştır.

Birinci Dünya Savaşı öncesi Avustralya'nın politik, ekonomik, askeri ve kültürel açıdan güçlü biçimde Büyük Britanya bağımlılığı devam etmekteydi. Avustralyalı tarihçi Barbara West, İngiltere bağımlılığını şöyle izah etmiştir: *Avustralya ulus bilinci ve kimliğinin yaratılmasındaki sorun, ulusal bağımsızlığın eksikliğidir. Avustralya, 1901'de altı koloninin birleşmesiyle Avustralya Milletler Topluluğunu oluşturmuştur ancak Avustralya'nın Büyük Britanya monarşisine bağlı kalması, Avustralya'yı İngiltere'nin uzak kanat coğrafi ve iktisadi bir parçası olarak bırakmıştır. Bu nedenle Büyük Britanya, Avustralya'nın aşk-nefret ikilemini ifade eder*³⁰. Dolaylı yönetimin bir temsili olarak Büyük Britanya tarafından atanan valiler, eyalet yönetiminde söz sahibi olmuştur. Anayasada kabul edildiği üzere Avustralya, Kraliçe'ye bağlı federatif bir monarşidir. Avustralya'da çıkarılan kanunları Büyük Britanya Kraliçesi'nin veto etme yetkisi vardı. Büyük Britanya'da bulunan Privy Konsül, Avustralya'da idari olarak bir anlaşmazlık durumunda başvurulacak en üst mahkeme kabul edilmiştir³¹. Avustralya dış ilişkilerinin

26 Docherty, *a.g.e.*, ss.Ixv-Ixviii-56-57.

27 Beaumont, *a.g.m.*, <https://encyclopedia.1914-1918-online.net/article/australia?version=1.0> (Erişim Tarihi: 14.06.2019).

28 Docherty, *a.g.e.*, ss.Ixv-Ixviii-56-57.a

29 Bates, *a.g.t.*, s.13.

30 West, *a.g.e.*, s.103.

31 *Privy Konsül*, İngiltere'de en yüksek mahkemedir. 1986 yılına kadar Avustralya, itiraz edilecek en yüksek merci olarak Privy Konsülü kabul etmiştir. aDolayısıyla Büyük Britanya-Avustralya arasında son anayasal ilişki, Avustralya'nın 1986'da Privy Konsüle başvuruyu durdurduğu zaman bitmiştir. Robert Corcoran, Jackie Dickenson, *A Dictionary of Australian Politics*, Allen&Unwin, NSW, 2010, s.169, Docherty, *a.g.e.*, s.1xii.

Büyük Britanya kontrolünde olması ve İngiltere'nin Avustralya anayasasını veto etme yetkisine sahip olması, Avustralya'nın bağımsız hareket etmesini sınırlandırmıştır. *Avustralya anayasasında, Büyük Britanya'nın bir savaşa girme halinde Avustralya'nın da savaşa katılacağına taahhüt etmiş olması*³², Avustralya'nın siyasi olarak Birinci Dünya Savaşı'na Büyük Britanya'nın yanında katılmasında en önemli neden olmuştur.

Diğer yandan Avustralya, coğrafi olarak yedi milyon kilometre kare büyüklüğünde ve savunması zor olan bir kıta/adadır³³. Avustralya nüfus yoğunluğunun seyrek olması, bulunduğu coğrafyada onu hem etnik hem de demografik olarak izole bir ülke konumuna itmiştir. Bu nedenle Avustralya'nın Büyük Britanya'dan kilometrelerce uzak olma hali ise *mesafenin tiranlığı*³⁴ olarak tanımlanmıştır. Diğer bir deyişle mesafenin tiranlığından kastedilen, Avustralya'nın Büyük Britanya'dan coğrafi olarak uzak olması, Avustralya'da ortaya çıkan her türlü problemin kaynağıdır. Bu nedenle Birinci Dünya Savaşı öncesi Avustralya, Asyalı komşularıyla problemler alanları, gerginlikleri ve düşman algısını mevcut izole konumuna dayandırmıştır. Avustralya'nın ilk başbakanı *Edmund Barton*, *Avustralya'nın kendi dış politikasının olamadığı*³⁵ yorumunda bulunurken Avustralya'nın tehdit değerlendirmesi ve savunma politikasını özetlemiştir ve bir başka Avustralya başbakanı *William Morris Hughes*³⁶, *Avustralya, renkli okyanusta küçük bir damladır*³⁷ ifadesinde Avustralya'nın Asya'daki konumu ve Avustralya dış politikasının Britanya'ya olan zorunlu bağlılığı vurgulanmıştır.

Avustralya'nın Birinci Dünya Savaşına Katılmasında Siyasi Elitizmin Rolü ve Avustralya Silahlı Kuvvetlerinin Oluşturulması

Birinci Dünya Savaşı öncesi küresel gelişmelerden en önemlisi kuşkusuz kıta Avrupa'sında Almanya'nın siyasi birliğini tamamlayarak güçlü bir askeri yapıya kavuşması olmuştur. Almanya'nın emperyalist amaçlarla Yeni Gine'yi işgal etmesi, Asya-Pasifik'te Avustralya ve Büyük Britanya'yı korkutmuştur³⁸. Bununla birlikte Japonya'nın bölgede askeri ve ekonomik bir güç haline gelmesi ve Çin nüfusuyla orantılı biçimde güç olma ihtimali de Avustralya'nın bölgesiyle ilgili endişelerini artırmıştır. Asya-Pasifik'teki gelişmeler, Avustralya'yı Büyük Britanya'ya daha da yakınlaştırmış ve Avustralya'nın

32 https://www.aph.gov.au/About_Parliament/Senate/Powers_practice_n_procedures/pops/pop63/c01 (Erişim Tarihi:09.01.2020).

33 West, *a.g.e.*, s.260-261, Docherty, *a.g.e.*, s.11.

34 Corcoran, *a.g.e.*, s.284.

35 Albert Palazzo, *The Australian Army: A History of its Organisation 1901-2001*, Oxford University Press, Melbourne, 2001, s.20.

36 *William Morris Hughes*, Avustralya'nın yedinci başbakanıdır. Birinci Dünya Savaşı esnasında (1915-1916, 1916-1917) ve sonrasında (1917-1923) üç dönem Avustralya başbakanlığı görevini yürütmüştür. *Australian Dictionary of Biography*, "*Hughes, William Morris (Billy) (1862-1952)*", By L.F. Fitzhardinge, Volume 9, (MUP), 1983, <http://adb.anu.edu.au/biography/hughes-william-morris-billy-6761> (Erişim Tarihi: 15.03.2020), Docherty, *a.g.e.*, ss.155,321. <https://www.nma.gov.au/explore/features/prime-ministers/billy-hughes> (Erişim Tarihi:14.04.2020).

37 David Walker, Agnieszka Sobocinska (Edited), *Australia's Asia: From Yellow Peril to Asia Century*, UWA Publishing, 2012, s.4.a

38 West, *a.g.e.*, s.271, Benjamin Mountford, *Britain, China and Colonial Australia*, Oxford University Press, Oxford, 2016, s.78.

Büyük Britanya bağımlılığını artırmıştır. Bu konuyla ilgili olarak Avustralyalı tarihçi Eric Montrogomery Andrews şu dikkat çekici tanımlamada bulunmuştur. *Avustralyalılar, hem Büyük Britanya'nın hem de Avustralya'nın tehdit altında olduğunu hissetmeye başladığı andan itibaren cansiperane bir şekilde Büyük Britanya'yı destekleme ihtiyacı hissetmeye başladılar. Sosyal Darvinizmle yekvücut bulmuş bir işgal korkusu, Avustralyalıları İmparatorluk propagandasına daha açık hale getirdi. Yoksa Queensland gibi Anglo-Sakson nüfusun daha az yaşadığı bir yerde saldırgan İngiliz milliyetçiliği nasıl ifade edilebilirdi*³⁹. Greg Lockhart, Japonya'nın bölgede artan etkinliğine karşı Büyük Britanya-Avustralya arasında 1911'de gerçekleşen gizli bir mutabakata dikkat çekmiştir. Greg Lockhart, Avustralya Kraliyet Kuvveti'nin (Australian Imperial Force) kurulması ve gelişiminin, 17 Haziran 1911'de Büyük Britanya Savaş Bakanlığı'nda düzenlenmiş olan *Kraliyet Konferans Komitesi* toplantısına Avustralya Savunma Bakanı Senatör George Pearce'ın da katıldığı gizli bir anlaşmayla karar verildiğini⁴⁰ belirtmiştir. *Bu antlaşma, ışıltılı Büyük Britanya İmparatorluğu aldatmasının doruğa ulaştığı andır. Antlaşmanın temeli, 1909'a kadar götürülebilir. Avustralya Genel Sekreterliği, 15 Nisan 1909'de Sömürge bürosuna şifreli bir telgraf göndermiştir ve Avustralya'nın Büyük Britanya'ya verdiği desteği göstermesi noktasında önem arz eder. Avustralya Donanması'nın Büyük Britanya'ya ait Kraliyet Donanma'sına bağlılığını ve Birleşik Krallığa daha iyi hizmet vereceğine ait 15 Nisan 1909'da⁴¹ gönderilen şifreli telgraf, Avustralya'nın Büyük Britanya'ya bağlılığını ve desteğini belgeleyen niteliktedir. Hem Avustralya başbakanı hem de İşçi Partisi lideri Andrew Fisher, bu gizli mutabakattan sonra parti programında, Avustralya'da gençler için zorunlu askeri eğitim uygulamasına yer vermiş ve pratikte uygulamıştır*⁴² ifadesine yer vererek tarihsel öneme haiz bir ifşada bulunmuştur.

Avustralya'da başbakanlık görevinde bulunmuş ve Avustralya'nın federasyon olmasında önemli bir politik şahsiyet olan Alfred Deakin⁴³, savaş öncesi Birleşik

39 Eric Montrogomery Andrews, *Anzac Illusion: Anglo-Australian Relations During World War I*, Cambridge University Press, 1993, s.39.

40 Greg Lockhart, "Race Fear, Dangerous Denial", <https://griffithreview.com/articles/race-fear-dangerous-denial> (Erişim Tarihi: 12.09.2020).

41 Avustralya hükümetinin Büyük Britanya'ya askerî desteğini belgeleyen 15 Nisan 1909 tarihli doküman. National Australia of Archive (NAA), Naval Defence of Australia: Policy of Fisher Government 1909, A6661, 1325, s.13. <https://recordsearch.naa.gov.au/SearchNRetrieve/Interface/ViewImage.aspx?B=422426> (Erişim Tarihi: 28.05.2020).<http://primeministers.naa.gov.au/primeministers/fisher/in-office.aspx> (Erişim Tarihi: 28.05.2020).

42 Avustralya başbakanı ve İşçi Partisi lideri A. Fisher, 30 Mart 1909'da Avustralya'nın Gympie şehrindeki konuşmasında açıklamıştır. <http://primeministers.naa.gov.au/primeministers/fisher/in-office.aspx> (Erişim Tarihi: 28.05.2020).

43 Alfred Deakin (1856-1919): Avustralya'nın Melbourne şehrinde 1856'da doğan A.Deakin, Melbourne'da hukuk eğitimi almış ve 1879'da siyasete başlamıştır. A.Deakin, 1900'de İngiliz Parlamentosu'nda Edmund Barton birlikte görev aldıkları süreçte Avustralya Kolonileri Hükümet Yasası'nı yönlendiren önemli bir siyasetçi olarak ortaya çıkmıştır. A.Deakin ve E.Barton Avustralya'nın federasyon olma sürecine giden yolda iki önemli siyasi figürdür. Politik fırsatçılığı iyi kullanabilen Deakin, bu sayede üç dönem (1903-1904, 1905-1908, 1909-1910)başbakanlık yapmıştır. <http://gutenberg.net.au/ebooks15/1500721h/0dictbiogD.html>(ErişimTarihi:28.05.2020).<https://primeministers.moadoph.gov.au/primeministers>(ErişimTarihi:27.05.2020). <https://primeministers.moadoph.gov.au/prime-ministers/alfred-deakin>(Erişim Tarihi: 27.05.2020).

Krallığın Pasifik'te Japonya'ya karşı desteklenmesi hususunda tavrını net bir biçimde ortaya koymuştur. Alfred Deakin, Avustralyalılara şöyle seslenmiştir: *Ana vatan* (Büyük Britanya), *fikren Avustralyalılara komşularından daha yakındır*⁴⁴ derken Büyük Britanya'yla fikirde bir olduklarını ima etmiştir. Alfred Deakin kendisini *bağımsız Britanya kökenli Avustralyalı*⁴⁵ olarak tanımlarken de Büyük Britanya kökenine vurgu yapmıştır. Greg Lockhart, Avustralya'da Büyük Britanya'nın *mantıksız Japon işgali paranoyasını* ortaya çıkararak, Avustralyalı siyasilerin Büyük Britanya desteğini kazandığını şu ifadelerle tanımlamıştır. *Avustralya'nın bağımsızlığını ilan etmesinden sonra ulusal ordu oluşturulma niyeti, Avustralya'nın bağımsız güvenlik siyasetini bozmak ve Britanya İmparatorluğu'nun savaş gündemini maskeleyerek amacıyla Truva atı gibi kullanılmıştır. İngilizlerin manipüle ettiği bu aldatma, Japonya'nın Beyaz Avustralya⁴⁶ üzerine saldırma korkusu üzerinden beslenerek yapılmıştır. Büyük Britanya Genelkurmay Başkanı General Sir William Nicholson, şahsi olarak Avustralya için Japon tehdidinin uzak bir ihtimal olduğuna inanıyordu. Ancak General Nicholson ve diğer İngiliz askerler, Avustralya siyasileri üzerinde gerçekleştirdikleri "mantıksız Japon İşgali Korkusunun" Büyük Britanya menfaatlerine hizmet ettiğinin bilincindeydi. İngiltere, muhtemel bir savaşa Almanya'nın katılması durumunda Avustralya Sefer Kuvveti'nin oluşturulması fikrini biçimlendirirken, Avustralya Savunma Bakanı George Pearce ve Avustralya Başbakanı Andrew Fisher⁴⁷ Londra'da, en iyi yolun Pasifik'te Büyük Britanya'yı Japonya'ya karşı desteklemek olduğu düşüncesinde birleşmişlerdi⁴⁸. Greg Lockhart, William Nicholson ve George Pearce Avustralya Sefer Kuvveti'nin oluşturulma fikri üzerine tartışırken Nicholson, "sanırım biz bu türlü şeyleri (antlaşmayı) sessizce kâğıt üstünde olmadan yapsak ve diğer dominyonlara da hazırlıklardan bahsetmezsek daha iyi olur" dedi ve Pearce'da bu sözlü antlaşmayı kabul etti⁴⁹ diye betimlemiştir. Bu antlaşmayla Avustralya, bölgesinde hem Japonya hem de Almanya tehlikesine karşı Büyük Britanya'nın güvenlik şemsiyesi altına girmiştir. Büyük Britanya ise Almanya'ya karşı imparatorluk ordusunda savaşmak üzere Avustralya'nın asker desteği sözünü alırken, Akdeniz'den Avustralya'ya uzanan koridorda Almanya'ya karşı jeostratejik üssünü sağlama almıştır. Karşılıklı çıkara dayanan antlaşma, Büyük Britanya'nın Avustralya üzerinde oluşturduğu *irrasyonel tehdit algısı* üzerinden planlanmış ve savaş halinde Büyük Britanya'ya Avustralya'nın askeri personel desteği çerçevesinde uygulanmıştır.*

44 Paul Kelly, *100 Years Australian Story*, Allen&Unwin, 2001, s.3.

45 Kelly, *a.g.e.*, s.3.

46 Beyaz Avustralya Politikası (White Australia Policy), 1901'de Avustralya'nın federasyon olmasıyla birlikte yirminci yüzyılın ilk ırkçı politikası olarak ortaya çıkmıştır. George M. Fredrickson, *Racism: A Short History*, Princeton University Press, New Jersey, 2002, s.105.

47 Andrew Fisher, Avustralya'da üç dönem (1908-1909, 1910-1913, 1914-1915) başbakanlık yapmış ve aynı zamanda Avustralya İşçi Partisi lideri olarak görev almıştır. <http://primeministers.naa.gov.au/primeministers/fisher> (Erişim Tarihi: 18.01.2020). Docherty, *a.g.e.*, s.321.

48 <http://www.abc.net.au/news/2011-06-17/lockhart---the-secret-centenary/2761502> (Erişim Tarihi: 14.12.2020). <https://www.griffithreview.com/articles/race-fear-dangerous-denial> (Erişim Tarihi: 14.12.2020). John Mordike, *We Should Do This Thing Quietly- Japan and the Great Deception in Australian Defence Policy 1911-1914*, National Library of Australia, 2002, s.79-97.

49 <http://www.abc.net.au/news/2011-06-17/lockhart---the-secret-centenary/2761502> (Erişim Tarihi: 14.12.2020). <https://www.griffithreview.com/articles/race-fear-dangerous-denial> (Erişim Tarihi: 14.12.2020). Mordike, *a.g.e.*, ss.79-97.

Avustralya milis kuvvetleri, Avustralya'nın bağımsızlığından önce Birleşik Krallığın ordusunda görev almışlardır. Büyük Britanya'nın sömürgelerinde meydana gelen ayaklanmaların bastırılmasında görev alan Avustralyalı gönüllü gruplar, imparatorluk ordusunda hizmet ederek askeri tecrübeye bulunmuşlardır. Yeni Zelanda'da Maori İsyanının (1860), Sudan'da Mehdi İsyanının (1885), Çin'de Boxer İsyanının (1900), Güney Afrika'da Boer İsyanının (1899-1902) bastırılmasına İmparatorluk ordusunda Avustralyalı gönüllülerin yer aldığı askeri görevler sıralanabilir⁵⁰. Böylece Avustralya eyaletlerinden oluşan milis kuvvetler, uluslararası alanda savaş tecrübesi edinmişlerdir. Avustralya ulusal ordusu, federasyonun 1901'de oluşturulmasıyla birlikte anayasanın 51.md'e göre kurulmuştur⁵¹. Avustralya'nın ilk güvenlik yasası, *Commonwealth Donanma ve Askeri Savunması* ismiyle 1903-1904'de kanunlaşmıştır. Britanyalı General *Lord Kitchener*, askeri hususları görüşmek üzere 1909'da Avustralya'ya bir ziyaret düzenlemiş ve *Büyük Britanya Kraliyet Ordusu'nda* görev almak üzere Avustralya'nın barışta 80.000 ve savaşta 135.000 asker göndermesi niyetinde rapor bir hazırlamıştır⁵². 18-44 yaşlarında Avustralyalı erkek vatandaşları kapsayan *zorunlu askeri eğitim programı*, 1 Kasım 1911'de uygulamaya konmuştur. Büyük Britanya'dan satın alınan üç destroyerle *Avustralya Donanması* 1909'da kurulmuş, Avustralya'nın Duntroon şehrinde *Kraliyet Askeri Akademisi* (1911) açılmış, *Avustralya Hava Kuvvetleri'nin* 1912'de kurulmasının bir neticesi olarak Birleşik Krallığın 1914'de denizasıırı gücünde görev alan, *Avustralya Kraliyet Gücü* (AIF) oluşturulmuştur⁵³. Bütün bu askeri organizasyonu oluşturma çalışmaları, 1909 Yasası ve *Kitchener Raporu'nun* etkisinde şekillenmiş, Büyük Britanya'nın kontrolünde ve Avustralyalı politikacıların desteğinde kapsamlı askeri gelişmeler olarak karşımıza çıkmaktadır. Avustralya'nın güvenlik endişeleri çerçevesinde kurumsallaşan silahlı kuvvetler, imparatorluğun komuta-kontrolü ve güvencesi altında, karşılıklı çıkar ilişkisi nispetinde yaklaşan dünya savaşına hazırlanmıştır. Bununla birlikte Avustralya Kraliyet Gücü'nün altı hafta da kurulduğu⁵⁴ gibi yanıltıcı bir bilgiyle, Avustralya akademik literatürü ve kamuoyu uzunca bir süre tarihsel bir konu üzerinden eksik bilgilendirilmiştir.

Büyük Britanya, Avustralya üzerinde yarattığı akıldışı tehdit algısıyla, Avustralya'yı savaş için seferber etmiştir. Bu zihinsel seferberlik, kısa sürede maddi seferberliğe dönüşmüştür. Avustralya Kraliyet Gücü, artık Büyük Britanya'nın savaş meydanını da kullanacağı bir mekanizmanın parçasıdır. Böylece Avustralya toplumu, Birleşik Krallık tarafından saflarında savaşmak üzere zehirlenmiştir. Büyük Britanya tarafından jeostratejik ve jeopolitik korku algısı üzerinden oluşturulan düşman komşu çemberi,

50 Palazzo, *a.g.e.*, s.50, Mordike, *a.g.e.*, s.29, M.A.E. Jenks, *A History of the Australasian Colonies*, Cambridge at the University Press, 1912, s.336-337.

51 Docherty, *a.g.e.*, s.Ixiii.

52 Palazzo, *a.g.e.*, s.50, Mordike, *a.g.e.*, s.29, Jenks, *a.g.e.*, s.336-337.

53 Docherty, *a.g.e.*, s.18.

54 Ünlü Avustralyalı tarihçi ve Birinci Dünya Savaşı'na resmi savaş muhabiri sıfatıyla katılan C.E.W. Bean, Birinci Dünya Savaşı'na katılan Anzak askerlerinin-Avustralya Kraliyet Gücü'nün (AIF), Mısır'ın İskenderiye kentinde altı hafta gibi kısa bir sürede oluştuğunu dile getirmiştir. <https://www.griffithreview.com/articles/race-fear-dangerous-denial> (Erişim Tarihi: 14.12.2020). C.E.W. Bean, *The Official History of Australia in the War of 1914-1918, Vol.I The Story of Anzac: First Phase*, Eleventh Edition, Angus&Robertson Ltd, Sydney, 1941, s.135.

Avustralya'da Büyük Savaş arifesinde siyasal şizofreni meydana getirmiştir. Avustralya silahlı kuvvetlerinin siyasal ve askerî alt yapısının 1909-1911 sürecinde biçimlenmeye başlamasında, İngiliz General Lord Kitchener ve William Nicholson, Avustralya Başbakanı Andrew Fisher ve Savunma Bakanı George Pearce önemli siyasal ve askerî figürler olarak ortaya çıkmıştır. Yine Avustralya'nın Büyük Savaş'a imparatorlukla birlikte katılmasında etkileri olan William Nicholson, Andrew Fisher ve George Pearce'ın belgeye dayanmayan biçimde antlaşmaya varmaları Avustralya'nın tarihsel sürecinde kritik bir kararı sembolize etmiştir.

3 Ağustos 1914'de Avustralya'nın saygın gazetesi *The Argus*'da yayınlanan habere göre; *Andrew Fisher, 31 Temmuz 1914'de Colac'da gözlerinizi Avrupa'ya çeviriniz ve şu an anavatana en iyi duygularınızı verin. Avustralyalılar, son adamımıza ve son şilinimize kadar ona* (Büyük Britanya'ya) *yardım etmek ve onu savunmak için yanında duracağız*⁵⁵ demecinde bulunmuştur. Avustralya'nın seçim sürecinde ve Birinci Dünya Savaşı'nın henüz başladığı o günlerde Andrew Fisher'ın *son adamımıza ve son şilinimize kadar*⁵⁶ diye dile getirdiği kavramsallaşma, Avustralya'nın Büyük Britanya'ya verdiği gönülden desteğin en açık ifadesi olurken, savaş öncesi Avustralya toplumunun sloganı haline gelmiştir. Avustralya'nın siyasal oluşumundan önce kurulmuş ve köklü bir geçmişi olan İşçi Partisi Başkanı Andrew Fisher'ın Birleşik Krallığa verdiği *koşulsuz destek*, Avustralya toplumunda da gönüllü destek görmesinde kritik rol oynamıştır⁵⁷. Avustralya'nın savaşa girme arifesinde iktidar partisi lideri Joseph Cook, 30 Ağustos 1914'de Horsham'da Birleşik Krallığa desteğini *The Argus Gazetesi*'ne beyanatta ifade etmiştir. *Ne olursa olsun Avustralya, İmparatorluğun parçasıdır. İmparatorluğun savaşta olduğunu unutma, bu yüzden Avustralya'da savaştadır.... Avustralya'daki tüm kaynaklarımız, imparatorluk içindir ve imparatorluğun güvenliği, korunması içindir*⁵⁸. Seçim sürecinde muhalefet partisi lideri Andrew Fisher, *Biz Cook hükümetine karşıyız. Ancak sık sık parlamentoda belirttiğim gibi acil durumlarda partiler yoktur. Birlikte düşmanımıza karşı duracağız.... Anayurdumuzu destekleyeceğiz*⁵⁹ diyerek imparatorluğa desteğin ortak amaç olduğunu vurgular. 4 Ağustos 1914'de Birleşik Krallık Almanya'ya savaş ilân ettiğinde, Avustralya Başbakanı Joseph Cook şu beyanatta bulunmuştur. *Eski ülke (Birleşik Krallık) savaşta ise, bizde savaştayızdır*⁶⁰.

Avustralya'nın seçim sürecinde muhalefet ve iktidar parti liderleri olan Andrew

55 *TheArgus*,3Ağustos1914,http://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/pubs/rp/rp1415/ComParl (Erişim Tarihi: 20.12.2020).

56 *The Argus*, 3 Ağustos 1914. To our last man and our last shilling, Bkz.West, *a.g.e.*, s.106. Firth, *a.g.e.*, s.25, Benjamin Mckane, "Remembering the Great War in the Dominions of British Empire", MA Thesis, *Leiden University*, 2012, s.14, Macintyre, *a.g.e.*, s.157.

57 http://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/pubs/rp/rp1415/ComParl (Erişim Tarihi: 14.06.2020).

58 *TheArgus*,3Ağustos1914,http://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/pubs/rp/rp1415/ComParl (Erişim Tarihi: 20.12.2020).

59 Mat, *a.g.e.*, s.303, http://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/pubs/rp/rp1415/ComParl (Erişim Tarihi: 20.12.2020).

60 Mckane, *a.g.t.*, s.14, Macintyre, *a.g.e.*, s.157.

Fisher ve *Joseph Cook*'un⁶¹ seçim propagandasının en önemli argümanı olarak imparatorluğa destek çağrılarında bulunması, Avustralya'nın savaşa katılma sürecinin anlaşılması açısından önemlidir. Seçmen oylarına talip olan parti propagandalarında aynı amacı işaret etmesi, Avustralya kamuoyunda İngiltere'yle omuz omuza savaşma beklentisinin toplumun gözünde bir zorunluluk ve ödev haline dönüştürmüştür. Politik elitlerin, ortak amaç etrafında birleştikleri konu imparatorluğa savaşta destek olmuştur ve Avustralya kamuoyu üzerinde etkileri hissedilir olmuştur.

Avustralya'nın dış politik esasları, düşmanlaştırılmış olana karşı güçlü tarafından korunma ve yalnızlıktan kurtulma çerçevesinde sınırları çizilmiş pragmatik bir metodun sıkı sıkıya takip edilmesi üzerine planlanmıştır. Jeopolitik olarak Avustralya pragmatizmini belirleyen, Büyük Britanya tarafından Japonya tehdidine karşı korunacağı algısıdır⁶². Diğer yandan Büyük Britanya'nın bu politik ve askerî desteğinin karşılığında Avustralya, Almanya'ya karşı tüm gücüyle Büyük Britanya'ya destek vermeli ve Japonya'ya karşı da kendini savunmalıdır⁶³.

Avustralya'nın Birinci Dünya Savaşına Katılmasında Sivil Toplum Kuruluşları ve Propagandanın Etkisi

Birinci Dünya Savaşı öncesi Avustralya-Büyük Britanya arasında ticari ve kültürel bağların devamını amaçlayan sivil toplum kuruluşları ortaya çıkmıştır. Avustralya'da toplumunun ve siyasilerinin Büyük Britanya cephesinde yer almasına dayanak oluşturan cemiyetlerin ilk sırasında, *İngiliz İmparatorluk Birliği* (British Empire League-BEL,1895-1955) geliyordu. Eski Britanya dominyonları (Avustralya, Kanada, Yeni Zelanda, Güney Afrika) arasında İngiliz İmparatorluğu'nun desteklenmesi amacıyla Londra'da kurulan cemiyet, Büyük Britanya İmparatorluğuna bağlılığı ve sadakati artırmayı düstur edinmiştir. Cemiyet, sivil toplum örgütü olarak Avustralya'da prestijli bir baskı grubuydu. Derneğin Avustralya'da bulunan şube başkanı, *Francis Boyce*⁶⁴ olup,

61 1860'da İngiltere'de doğan Joseph Cook, küçük yaşta babasını kaybetmesiyle yoksulluk içerisinde yetişmiştir. Yirmi yaşına geldiğinde Avustralya göç eden Joseph Cook, kömür madenlerinde işçi olarak çalışmıştır. Akabinde siyasete atılan Joseph Cook, Liberal Parti başkanlığı ve altıncı Avustralya başbakanı (1913-1914) ve savaş esnasında muhalefet partisi başkanlığında bulunmuştur. Australian Dictionary of Biography, F.K. Crowley, "Sir Joseph Cook (1860-1947)", Volume 8, (MUP), 1981. <http://adb.anu.edu.au/biography/cook-sir-joseph-5763> (Erişim Tarihi: 28.05.2020). <http://primeministers.naa.gov.au/primeministers/cook> (Erişim Tarihi:28.05.2020).

62 Beaumont, *a.g.m.*, <https://encyclopedia.1914-1918-online.net/article/australia?version=1.0> (Erişim Tarihi: 14.06.2019).

63 Craig Wilcox, "Pre-War Military Planning (Australia)", https://encyclopedia.1914-1918-online.net/article/pre-war_military_planning_australia (Erişim Tarihi: 15.06.2019).

64 *Francis Bertie Boyce*; 1844'de İngiltere'de 1844'de doğan F.B.Boyce,1853'de Avustralya'nın Sydney şehrine taşınmıştır. Protestan bir din adamı olarak yetişen Boyce, 1890'da Hristiyan Sosyal Birliği'ne katılmış ve sosyal reformist program çerçevesinde Avustralya'da işsizliğin azaltılması için çalışmıştır. İmparatorluğun ateşli bir savunucusu olarak 1901'de *İngiliz İmparatorluk Derneği*ni kurdu ve ilk başkanı oldu. Birleşik krallığın dünyada en büyük ahlaki güç olduğunu düşünmekle birlikte Avustralya'da imparatorluğun desteklenmesini savundu. Avustralya'da *İmparatorluk Günü*'nün ilan edilmesi için 1909-1911'de çalışmalarda bulundu. Australian Dictionary of Biography, K.J. Cable, "Boyce, Francis Bertie (1844-1931),Volume 7, (MUP), 1979. <http://adb.anu.edu.au/biography/boyce-francis-bertie-5319> (Erişim Tarihi:

ticari menfaatler nedeniyle savaş öncesi Büyük Britanya'nın desteklenmesi taraftarıdır⁶⁵. *İngiliz Milletler Topluluğu Birliği* (British Commonwealth Union, 1915-1960), Birleşik Krallık ile Commonwealth arasında yakın ticari, siyasi ve kültürel bağların korunması amacıyla kurulmuş⁶⁶, savaş öncesi Büyük Britanya'nın desteklenmesi taraftarı bir organizasyondur.

Avustralya'da barış taraftarı *M.F. Harwood* (Pax Dergisi yazarı) ve *Ross Scott* (Yeni Güney Galler Barış Derneği başkanı) arasında olan tartışmalarda, yükselen Alman militarizmi karşısında Büyük Britanya'nın takındığı tutumun haklılığını ifade etmiştir. Birinci Dünya Savaşı öncesi Alman militarizminin etkisinden bahsetmiş ve Alman karşıtlığını dernek toplantılarında ve dolayısıyla Pax dergisinde ele almıştır⁶⁷. Büyük Britanya kamuoyuna göre Almanya, askeri olarak tüm Avrupa'yı ve dünya barışını tehdit etmektedir. Avrupa'da yaşanan anlaşmazlıkların ve problemlerin kaynağı Almanya'dır. Bu nedenle Avustralya entelektüelleri arasında gerçekleşen tartışmalarda, muhtemel bir savaşın temel sebebi ve yükselen militarizmin kaynağı Almanya olduğu yönünde hâkim bir görüş oluşmuştur. Avustralya kamuoyunda Büyük Britanya'nın uluslararası alanda oluşan gerginliğin haklı tarafı olduğu yönündeki algı, kendisine dayanak noktası bulmuştur. Avustralya kamuoyunda gerekçe ve hâkim görüş oluşturulması karşılığında, bir diyetin ödenmesi zorunluluğunu da ortaya çıkarmıştır. Bu diyet, Birinci Dünya Savaşı'nda Avustralyalıların Büyük Britanya askeriyle omuz omuza savaşması olarak özetlenebilir. Eric Montgomery Andrews, Avustralya'nın *imparatorluğa bağlılık ve sadakatin* oluşma sürecini kısmen gazeteler kısmen de Avustralya eğitim sisteminin bir sonucu olarak görmüş ve şu ifadeye yer vermiştir: *İmparatorluğa sadakatin ve bağlılığın gösterilme, borcun ödenme zamanı gelmiştir*⁶⁸.

Birinci Dünya Savaşı'nda önemli bir askeri figür olan *Horatio Herbert Kitchener*, 1914'de mareşal olmuş ve savaş bakanı görevine getirilmiştir. Böylece Kitchener'in uzun süre üzerinde çalıştığı topyekûn savaş politikası uygulanabilir bir fırsat yakalamıştır. Bu nedenle topyekûn savaş stratejisinin önemli enstrümanı olan propaganda ve propagandaya bağlı savaş posterleri Birleşik Krallık ve kolonilerinde Birinci Dünya Savaşı boyunca ön planda olmuştur. Tarihçi Peter Simkins, Kitchener'in propaganda ve seferberlik hakkında etkinliğini ve başarısını şöyle tarif etmektedir: *Kitchener'in en büyük başarısı, Birleşik Krallık Ordusunu bir araya getirmesidir. Kitchener, sayısal olarak Britanya tarihinin en büyük ordusunu toplamıştır. Birinci Dünya Savaşı süresince 5.704.000 civarında kişi,*

01.06.2020).

65 Eric Montgomery Andrews, *a.g.e.*, s.36. Peter Barberis, John McHugh, Mike Tyldesley, *Encyclopedia of British and Irish Political Organizations: Parties, Groups, and Movements of the Twentieth Century*, Pinter, London and New York, 2000, s.94.

66 Barberis, *a.g.e.*, s.94.

67 Ann-Mari Jordens, "Anti-War Organisations in a Society at War, 1914-18", Ann-Mari Jordens (1990) *Anti-War Organisations in a Society at War, 1914-18*, *Journal of Australian Studies*, 14:26, 78-93, s.78-79. DOI: 10.1080/14443059009387022, <http://dx.doi.org/10.1080/14443059009387022>, (Erişim Tarihi:25.02.2020), s.80. Catie Gilchrist, "World War I and The Peace Society in Sydney", 2014, http://dictionaryofsydney.org/entry/world_war_i_and_the_peace_society_in_sydney (Erişim Tarihi: 25.02.2020).

68 Andrews, *a.g.e.*, s.32-36. http://splash.abc.net.au/res/teacher_res/20-Remembering-the-Anzacs.html (Erişim Tarihi: 1.06.2020).

Büyük Britanya ordusunda görev almıştır. Birinci Dünya Savaşı esnasında bir araya toplanan Büyük Britanya ordusu, şimdiye kadar İngiliz ulusu tarafından oluşturulmuş en büyük ve en karışık organizasyondur. Büyük Britanya ordusunun en dikkat çekici yönü ise Ağustos 1914- Kasım 1918 yılları arasında asker olanların yaklaşık yarısının gönüllü olmasıdır. Aslında, 1915 yılının sonuna kadar orduya gönüllü olarak kayıt olanların sayısı 2.466.719 olmuştur⁶⁹.

Propaganda⁷⁰, Büyük Britanya tarafından Birinci Dünya Savaşı'nda etkili biçimde kullanılmıştır. Büyük Britanya savaş propagandasını ilk önce dış işleri bakanlığı yapısı içerisinde oluşturmuş ancak 1914'de propaganda ofisini Wellington'a taşımıştır, daha sonra Wellington House⁷¹ ismi İngiliz istihbaratı ve propagandasıyla özdeş bir isme dönüşecektir. Wellington House, Haziran 1915'de yayınladığı ilk raporunda, on yedi dilde yazılmış iki buçuk milyon kitap ve broşür bastığını belirtmiş, Şubat 1916 yayınlanan ikinci raporda ise basılı evrakın yedi milyon kopya olduğu bildirilmiştir⁷². Peter Simkins, Birinci Dünya Savaşı esnasında dikkat çekici propaganda savaşını şu şekilde izah etmektedir. *Parlamento Asker Alma Komitesi (PRC) tarafından iki yüz civarında farklı poster yayımlanmıştır. Bu komiteye ek olarak yerel asker alma organizasyonları ve reklam ajansları posterlerin yayınlanmasına katkı sağlamıştır. Caxton reklam ajans çalışmanı Eric Field, 1913'den itibaren ordu için asker alma literatürünü hazırlamıştır. PRC tarafından basılmış en dikkat çekici poster, küçük bir kızın babasına Baba, Büyük Savaş'ta Ne Yaptın?⁷³ sorusunu yönelttiği posterdir⁷⁴.* Bu savaş posterleriyle bütün Birleşik Krallık ve eski koloni toplumları hedef kitle olarak seçilmiştir ve posterin verdiği mesaj imparatorluğun erkek vatandaşlarının asker olması, dolayısıyla savaşa katılmasıdır. Savaşa katılmanın yoğun olarak vurgulandığı posterin özelde amacı; savaşta yer almış baba figürünün ülkesi, milleti ve imparatorluk için yaptığı fedakârlıkları anlatabilecek olması ihtimali bakımından çarpıcıdır. Posterde, savaşa gitmek istemeyen (erkek) vatandaşlar üzerinde suçluluk hissine ve gelecekte duyacağı utanç duygusuna yer verilmiştir.

Kuşkusuz Birinci Dünya Savaşı'nın en ünlü savaş posterleri, Kitchener'in resmedildiği

69 Peter Simkins, *Kitchener's Army: The Raising of New Army 1914-1916*, Pen & Sword Military, First Published 1988, South Yorkshire, 2007, s.XIV.

70 Bir düşünceyi ya da inancı tek taraflı bir şekilde ve sistemli biçimde yaygınlaştırarak yandaş sağlamayı amaçlayan bir alandır. D. Emine Çakmak Kılıçarslan, *Siyasal İletişim İdeolojisi ve Medya İlişkisi*, Kriter Yayınevi, 2008, s.19, Propaganda, en tarafsız anlamıyla yaymak veya tanıtmak anlamına gelen belirli fikirlerdir. Jowett, a.g.e., s.2. Birinci Dünya Savaşı'yla propaganda kavramı, bireyler üzerinde kötü çağrışımlar yapmaya başlamıştır. Jonathan Auerbach, Russ Castronovo, *The Oxford Handbook of Propaganda Studies*, Oxford University Press, 2013, s.2,

71 Wellington House, Buckingham Sarayı'nda 2-7 Eylül 1914'de C.F.G. Masterman öncülüğünde yapılan bir dizi konferanslar sonrasında kurulmuş İngiliz Propaganda Organizasyonunun ana merkezidir. M.L. Sanders, "Wellington House and British Propaganda during the First World War", *The Historical Journal*/Volume 18/ Issue 01/ March 1975, pp.119-146.

72 Servet Avcı, "Birinci Dünya Savaşında İngiliz Propaganda Faaliyetleri ve Osmanlı Devleti", s.121-122. <http://e-dergi.atauni.edu.tr/atauniad/article/view/1025001048> (Erişim Tarihi: 29.03.2020), David Monger, "Propaganda at Home (Great Britain and Ireland)", https://encyclopedia.1914-1918-online.net/article/propaganda_at_home_great_britain_and_ireland (Erişim Tarihi: 18.12.2019).

73 "Daddy, What Did You Do in the Great War?" <http://www.iwm.org.uk/collections/item/object/17053> (Erişim Tarihi:19.03.2020).

74 Simkins, a.g.e.,s.123.

savaş posteridir. Kitchener, tarihsel açıdan kültürel, etnik ve siyasi bağ vurgusuyla Büyük Britanya dominyonlarının da yer aldığı devletler topluluğunu, Birleşik Krallık çatısı altında oluşturulmuş İmparatorluk ordusunda görev almaya çağırdığı posterde, *Britanyalılar*. (Kitchener ikonu) *Seni İstiyor. Ülkenin Ordusuna Katıl. Tanrı Kral'ı Korusun*⁷⁵ ifadelerine yer verilmiştir. Verilen mesaj kısa ve kesinlik içermekle birlikte emir kipi içermesi nedeniyle zorlayıcı bir yapıya sahiptir. Tanrı, İmparatorluk, Kral adına imparatorluk ordusunun komutanı bu emri vererek, toplumun verilen mesajı tartışmak yerine onaylaması beklenmektedir. Hem de en kısa sürede kitlenin harekete geçmesi beklenmektedir. Savaş posterleri üzerinden yapılan propagandalarda da tek taraflı bir iletişim⁷⁶ söz konusu olduğundan, Birinci Dünya Savaşı'nı hatırlatan en önemli savaş posterleri olmanın haklı gururunu uzun süre sürdürmüştür.

Büyük Britanya'da yayınlanan savaş posterlerinde, genellikle savaş ve erkekliğin bir arada düşünülmesi sebebiyle, erkek figürü esas alınmıştır ancak bazı posterlerde kadınların tasvir edildiği savaş posterlerinde kadın-erkek ilişkileri ele alınmıştır. Büyük Britanyalı erkeklerin orduya katılmalarını, Büyük Britanyalı kadınların talep etmesini tasvir eden savaş posterlerinden dikkat çekici olanı, *Büyük Britanyalı Kadınları Söylüyor: Git!*⁷⁷ ifadedi posterdir. *Londra'nın Genç Kadınlarına: En İyi Erkek Arkadaşın Hâki Giyen (Asker Olan) mı? O Öyle Düşünmüyorsa? Erkek Arkadaşın, Kral ve Ülkesine Görevini İhmal Ediyorsa, Seni de İhmal Edeceği Zaman Gelebilir. İyi Düşün ve Bugün Ona Orduya Katılıp/Katılacağını Sor*⁷⁸ ifadesine yer vererek, erkek şahsiyetin asker olup olmama konusundaki fikri üzerinden kadın-erkek ilişkilerine yön verilmeye çalışılmıştır. Bu tip algı oluşturan posterlerin hem erkek hem de kadın genç nesil üzerinde oluşturduğu baskı, toplumsal bağlamda önemlidir. Kadın-erkek ilişkisi üzerinden erkek figürün davranışlarının denetlenmesi kadın merkezli sorgulatılarak, bugün vatan ve kralına görevini yapmayan erkeğin gelecekte kadın öznesine karşı sorumluluklarını ihmal edebileceği bir kez daha hatırlatılarak, erkek figürün askere gitme zorunluluğuna ait mesaj veriliyor.

Büyük Britanya'da yayınlanan posterlerin, seferberlik ve asker almada etkisi yalnızca İngiltere'de değil Avustralya'da da benzer etkiye neden olmuştur. Önemli miktarda İngiliz propagandası hem resmi hem de gayri resmi kanallardan Avustralya'ya girmiş ve Avustralya'da kullanılmak üzere uyarlanmıştır. Örneğin Avustralya'da askere alım afişi bir İngiliz tasarımına dayanıyordu (1915 tarihli, *Asla gelmeyecekler mi?* adında Avustralya filmi, aynı İngiliz posterinden etkilenmişti. Bu posterler ücretsiz ve gayri resmi olarak bireyler aracılığıyla gönderilmiştir. Bununla beraber Avustralya Hükümeti, aktif olarak Britanya Hükümeti'nin propaganda üretiminde onlara yardımcı olmaya davet etmiştir. Haziran 1916'da İngiliz Hükümeti yardım talebine cevap vererek, *yardımcı olmaktan büyük mutluluk duyacaklarını* beyan etmiş ve Avustralya'ya yirmi

75 “Britons. (Kitchener icon) Wants You. Join Your Country's Army! God Save The King” <http://www.iwm.org.uk/learning/resources/first-world-war-recruitment-posters> (14.01.2020).

76 Kılıçarslan, *a.g.e.*, s.20.

77 “Women of the Britain Say: Go!” <http://www.iwm.org.uk/collections/item/object/14592> (Erişim Tarihi:10.01.2020).

78 <http://www.iwm.org.uk/collections/item/object/28305> (Erişim Tarihi: 10.01.2020).

kişilik bir ekip göndermişlerdir. Ertesi yıl, Avustralya Savunma Bakanı George Pearce, bir toplantı da İngiliz filmlerinin asker alma amacıyla Avustralya'da izletilmesini talep edeceğini belirtmiştir⁷⁹. Bu açıdan değerlendirildiğinde Avustralya'nın savaş üzerine yaptığı propaganda metot ve malzemeleri, Büyük Britanya'nın yaptığı propagandanın baskın etkisinde şekillenmiştir.

Avustralya'nın resmi propagandası, eyalet ve federal asker alma organlarının emrindeydi ve bu nedenle savaş boyunca gönüllü askere alma işlemlerini sürdürmekle görevliydi. Güçlü sansür yetkilerine sahip olan hükümet, savaş karşıtı propagandayı kontrol etmeye çalıştı. Avustralya propagandasının temaları, çok çeşitliydi ve uluslararası tezatlıklardan faydalanılırken, milliyetçi arketipler geliştirildi. Bunlardan en önemlisi, kaslı Avustralya askerini tasvir eden posterlerdi. Askere alma yetkilileri, ayrıca Avustralya'da popüler olan *erkeklik ve spor temalarını* işledi. Sağlıklı, kaslı yüzücüler, cephedeki yaralı arkadaşlarının adına rahatlarak resmedildi. *Utanc* teması, posterlerin birinci amacıydı. Resmi propaganda, büyük miktarda *İmparatorluk* hissiyatına hitap ederken, milliyetçi ve imparatorluk temaları, Alman askerlerinin sivillere yönelik saldırılarını içeren vahşet propagandasıyla yoğun biçimde eşleştirildi. Savaş yanlısı propaganda, Alman imajını canavarca ve vahşi olarak nitelendiren temalara yer verirken, Alman karşıtı vahşet propagandası üretildi⁸⁰. Bununla birlikte Avustralya, kendine has savaş posterleri de yayımlamıştır. *Asker Olmak. Biz Üzerimize Düşen Görevi Yapıyoruz*⁸¹ ifadesiyle, asker olmanın ve görevi ifa etmenini haklı gururunun işlendiği savaş afişi resmedilmiştir. Eğlencesinden, rahatlığından fedakârlığı ve asker olmayı öğütleyen, *Sörf Yapmak Hoş Ama Mevzide Olan Adamlara Ne Dersin. Git ve Yardım Et*⁸² ifadeli posterin yanı sıra General Sir Ian Hamilton'ın önsözüyle başlayan ve Birleşik Krallığın Avustralya toplumuna ihtiyacı olduğunu vurgulayan, *Avustralyalılar! İmparatorluğun Size İhtiyacı Var*⁸³ sloganının yer aldığı posterdir. Avustralyalı politikacıların Büyük Britanya'ya asker gönderme sözü üzerinden resmedilmiş siyasi iktidarın verilen sözü yerine getirmek üzere askere çağrı posterleri, *Avustralya, Büyük Britanya'ya 50.000'den Fazla Asker Gönderme Sözü Verdi. Sözümüzü Tutmada Bize Yardım Edecek Misiniz?*⁸⁴. Birinci Dünya Savaşı'nda Avustralya'da yayınlanmış en popüler savaş posterleri, *Trompet Seni Çağırıyor*⁸⁵ olmuştur. Trompet, daha çok asker bandosunda kullanılan bir çalgı aleti⁸⁶ olarak resmedilmiş ve

79 Emily Roberson, "Propaganda at Home (Australia)", https://encyclopedia.1914-1918-online.net/article/propaganda_at_home_australia (Erişim Tarihi: 15.11.2019).

80 Emily Roberson, "Propaganda at Home (Australia)", https://encyclopedia.1914-1918-online.net/article/propaganda_at_home_australia (Erişim Tarihi: 15.11.2019).

81 Get Into Khaki. We Are Doing Our Bit. <http://www.wwlpropaganda.com/world-war-1-posters/australian-ww1-propaganda-posters> (Erişim Tarihi: 19.03.2020).

82 It's Nice in the Surf But What About the Men in the Trenches. Go and Help. <https://www.awm.gov.au/collection/ARTV00141> (Erişim Tarihi: 19.03.2020).

83 Australians! Empire Needs You. <http://www.wwlpropaganda.com/world-war-1-posters/australian-ww1-propaganda-posters> (Erişim Tarihi: 19.03.2020).

84 Australia Has Promised Britain 50.000 More Men. Will You Help Us Keep That Promise. <http://www.wwlpropaganda.com/world-war-1-posters/australian-ww1-propaganda-posters?page=1> (Erişim Tarihi: 19.03.2020).

85 The Trumpet Calls. <http://www.wwlpropaganda.com/world-war-1-posters/australian-ww1-propaganda-posters?page=3> (Erişim Tarihi:19.03.2020).

86 <https://www.army.gov.au/our-history/traditions/the-rouse-and-the-reveille>

asker olmak için sembolize edilmiştir. *Trompet Seni Çağırıyor* posterini Avustralyalı karikatürist *Norman Lindsay* resmetmiştir ve savaş döneminde çizdiği karikatürlerle Avustralya toplumunu derinden etkilemiştir. Birinci Dünya Savaşı esnasında Norman Lindsay'ın yaptığı karikatürler genellikle *askere alma, düşmana nefret* ve savaşta *Avustralya'nın yer aldığı müttefikler ve ötekiler* arasındaki düşmanlık konularına yer verilmiştir⁸⁷.

Bir başka askere alma üzerine resmedilen savaş posterini de *çocuğun konuşurulması* argümanını kullanarak yapmıştır. *Arkadaşlarına Baba'nın Hangi Fotoğrafını Göstermek İstersin?*⁸⁸ diyerek resmedilen posterin, sol üst köşesinde (Anzak askeri) asker profili iliştilerle, asker olmanın gurur ve onuru tasvir edilmiş, sağ alt köşede sandalyede kitap okuyup, içeceğini yudumlayan *Baba profili* tasvir edilmiştir. Posterin sağ alt tarafında resmedilen baba profilinin yakınında bulunan tenis malzemesi, içecek ve plaj sandalyesi eğlenceyi, *rahatlığı temsil ederken*, sol üst köşesinde resmedilen haki giyimli, tüfeği ve çantasıyla asker, askerde olmanın verdiği onuru sembolize etmektedir. Bu posterde aile öznesi kullanılırken, baba ve çocuk tasviri odağında geleceğe bir gönderme yapılarak ailesi, milleti ve vatani için yapılmış fedakârlık vurgulanmış, beklenti içinde olunan öznenin bir tercih yapması gerektiği ancak yapacağı tercihin kendisi için bir utanç kaynağı olmamasının altı çizilmiştir.

Bununla birlikte korku algısının yaratılması da savaş posterlerinin bir başka gerçeği idi. Buna en iyi örnek Avustralya'nın Alman işgali üzerinden oluşturulan korkuydu. Avustralya haritasının üzerinde yazılı olan *Avustralya* ismi üzeri çizilmiş ve yerine *Yeni Almanya* (New Germany) yazısı yazılmıştır. Ayrıca bazı Avustralya şehirlerinin üzeri çizilmiş ve Alman şehir isimleri yazılmıştır. *Avustralyalılar Ayağa Kalkın!* (Avustralya'yı) *Onu Bu Utançtan Kurtarın*⁸⁹ yazılı poster, Avustralya toplumunun üzerinde yaratılan Alman korku enflasyonunun izah edilmesi açısından en iyi örneklerden biri olmakla birlikte Avustralya'da hiç kimsenin işgal tehlikesinden muaf olamayacağı sorunsalı, korku ögesine başvuru olarak görselleştirilmiştir. Avustralya toplumunda, Alman veya Japon İşgali ya da Çinli göçmen sorunsalı temelinde düşmanlaştırılmış özneler üzerinden üretilen savaş posterleri, korku ve tehdit ikileminde cesareti öğütlerken, potansiyel tehdit karşısında önleyici bir yaklaşımı benimsememekten dolayı hissedilecek utanç ögesine sıklıkla yer vermektedir.

Yirminci yüzyılın başlarında Avustralya popüler kültüründe *savaş, ihtişamlı bir macera* olarak görülmüştür. Bu nedenle Avustralyalılar, macera ve zafer şansını yitireceği düşüncesiyle, Avustralya Kraliyet Gücü'ne *gönüllü* katılmıştır. Himmət Umunç Anzak askerlerinde *macera arayışı* kavramını, günlüklerde yer alan notlardan tespit etmektedir ve *pek çok günlükteki ifadelerden Anzakların, Çanakkale'ye coşkulu bir maceraperestlik*

(Erişim Tarihi:20.03.2020).

87 <https://anzacday.org.au/ww1-an-overview-by-robert-lewis> (Erişim Tarihi:22.10.2020).

88 <https://www.awm.gov.au/collection/ARTV00147> (Erişim tarihi: 26.03.2020).

89 <http://www.abc.net.au/news/2014-08-04/world-war-i-australian-reaction-to-outbreak-of-conflict/5603588> (Erişim Tarihi:14.01.2020).

çinde geldikleri ve savaşı bir eğlence olarak algıladıkları sonucu çıkmaktadır⁹⁰ diye ifade etmiştir. Stewart Firth, Avustralya askerinin savaşa gönüllü katılmasını macera arayışı, yeni yerler görme isteği, günlük beş şiline çalışma, aile problemlerinden kaçma ve imparatorluk şanı için savaşa fikri olarak tanımlamıştır⁹¹. *11 Mayıs'ta* (Gelibolu) yarımada'ya çıkan *Er Argyle Campbell*, savaşı bir macera ve oyun olarak gören *Anzakların ruh halini anlatmak için* “herkes neşe içinde, savaşmak için can atıyor”⁹² diye ifade etmiştir. Er Raymond Danvers, savaşı *her askerin hayatındaki en maceralı bölüm*⁹³ olarak tanımlıyor. Er Arthur Hartley Taylor, benzer bir algıyı oğluna yazdığı mektupta, *olağanüstü keyif aldım. Daha önce pek çok ölü görmüş olsam da ilk kez canlı bir çarpışma gördüm ve yepyeni bir deneyimdi*⁹⁴ ifadesine yer veriyordu. Er A. McMillan, *iyi bir çarpışma için umudum tam*⁹⁵ diyerek, çarpışma için sabırsızlığını ifade etmiştir. Çavuş A.D. Callow, 29 Haziran gecesi siperlerde yaşanan çarpışmayı, *heyecan veren bir tecrübe*⁹⁶ olarak nitelendirmiştir.

Bill Gammage, Anzak askerlerinin savaşı bir *oyun*, hatta bir *spor* olarak düşündüğünden bahseder. Teğmen W.H.E. Hale, *sanırım gençlerimiz savaşmaktan hoşlanıyor. Savaş, bir spor gibi. Avustralya ... spor'da... savaş'ta dünyaya karşı kendini ispatlayabilir*, başka bir Anzak askeri ise *savaş, büyük bir oyundur* ifadesiyle anı defterine not düşmüştür⁹⁷. S. Firth Avustralya toplumunun heyecan arayışını şöyle değerlendirmektedir. *1914 Ağustos'unda savaş çıktığında, Avustralya'da siyasilere; son adam ve son şiline kadar; halkta; anavatan ve AIF için savaşmaya çok istekliydi. Avustralyalıların pek çoğu dünyayı görme şansı nedeniyle macera ararken, kimisi günlük beş şiline çalışmanın verdiği bezginlikle, kimisi de aile problemlerinden kaçmak için savaşa gitmeyi istedi. Ancak pek çoğu da İmparatorluğun bir parçası olarak, onun için savaşmayı onur bilerek savaşa gönüllü katıldılar*⁹⁸ diye tanımlamıştır. Joan Beaumont, Avustralyalıların savaşa neden gönüllü katıldıklarını, *o dönemde fikir anketlerinin olmayışından dolayı neden gönüllü katıldıklarını tam olarak bilmiyoruz ancak savaşa katılanların geneli bir idealizm, akran baskısı, macera duygusu ve iyi maaşla istihdam fırsatıyla birlikte imparatorluğa sadakat ve görev retoriğiyle karışık bir motiveden bahsedebiliriz*⁹⁹ diye özetlemiştir.

Birleşik Krallıktan fazlasıyla etkilenecek Avustralya, Birinci Dünya Savaşı süresince propaganda aracı olarak savaş posterlerini, toplumun militarize edilmesinde ve askere alım sürecinde çok etkin kullanmıştır. Avustralya'da askere alma ve savaşa destek için

90 Himmet Umunç, “Anzaklar ve Çanakkale: Anzak Günlüklerindeki Gerçekler”, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt 33/Sayı 1/Haziran 2016, s.175.

91 Firth, *a.g.e.*, s.25.

92 *a.g.e.*, s.175.

93 *a.g.e.*, s.175.

94 *a.g.e.*, s.175.

95 *a.g.e.*, s.175.

96 *a.g.e.*, s.175.

97 Bill Gammage, *The Broken Years: Australian Soldiers in the Great War*, Australian National University Press, Canberra, 1974, s.90.

98 Firth, *a.g.e.*, s.25.

99 Beaumont, *a.g.e.*, <https://encyclopedia.1914-1918-online.net/article/australia?version=1.0> (Erişim Tarihi: 14.06.2019).

yayınlanan savaş posterleri, afiş ve gazeteler genel olarak *ana vatana ve Kral'a sadakat/bağlılık/borcunu ödeme, şahsi/ulusal zorunluluk, ulusal onur/gurur, asker olma, yardım, hürriyet, dostluk* gibi kişisel, ulusal ve toplumsal saygı uyandıran kavramları kullanarak propaganda yapmışlardır. Bununla birlikte posterlerde tarihsel, kültürel, ulusal, dini hatta korku argümanlarının cezp edici öğelerinden faydalanılmıştır. Büyük Britanya Mareşali Kitchener'a atfen topyekûn savaş stratejisinin mantığına uygun olarak, savaşa katılmada ya da asker olmada sivillerin gönüllü olması beklenen bir davranıştı ve imparatorluk ordusunda dolayısıyla Anzak askeride savaşın ilk yıllarında politik elitlerin, sivil toplum kuruluşlarının ve propagandanın baskın etkisiyle savaşa gönüllü esaslarla başvurmuşlardır. Avustralya'da İmparatorluk, savaş posterleri ve afişlerde sadakatle bağlı/borçlu olunan ve kurtarıcı bir öğe olarak tasvir edilirken, Almanya ve Avustralya'nın ötekileştirdikleri düşman olarak resmedilmiştir. Birleşik Krallık politik ve askeri açıdan, Avustralya üzerindeki tarihsel ve kültürel nüfuzunu psikolojik harbin en önemli kolu olan propaganda yöntemi içerisinde etkili biçimde kullanarak, Avustralya'nın savaşa Büyük Britanya'nın yanında katılmasına neden olmuştur.

Sonuç

Avustralya ve dünya literatüründe Avustralya'nın Birinci Dünya Savaşı'na Büyük Britanya'nın müttefiki olarak katılmasında hâkim görüş, *Büyük Britanya'nın Birinci Dünya Savaşı'na katılmasıyla Avustralya'da savaşa katılmıştır* basmakalıp cümlesiyle başlar. Bu görüş, Avustralya'nın *eski bir İngiliz kolonisi olması* teorik çerçevesinde biçimlenmiş olmasından kaynaklanmaktadır. Bu tarihsel görüş doğrudur, ancak fazlasıyla eksik bir genellemedir. Bu nedenle çalışma, Avustralya'nın tek bir sebebe dayanılarak savaşa katılmadığı; kültürel, etnik, tarihsel ve jeopolitik temel nedenlerin Avustralya'nın Büyük Britanya'nın yanında savaşa katılmasında reddedilemez rol oynadığı ancak iki ülkenin karşılıklı çıkarları nispetinde ve Büyük Britanya'nın Avustralya toplumsalı ve politik elitleri üzerinde baskın etkisinde savaşa katıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle çalışmanın amacı ve literatüre katkısı, Türkiye ve Avustralya akademik literatüründe karşılaştırılabilir yeni çalışmalara örnek olabileceği ve bu alandaki boşluğu dolduracağı kanaatinin yanı sıra savaş öncesi Büyük Britanya'nın siyasiler ve savaş posterleriyle Avustralya toplumsalını seferber ettiğine vurgu yapılmıştır.

Çalışma kapsamında Avustralya'nın tarihsel, kültürel, etnik ve coğrafi mecburiyetlerinin, Avustralya'nın Büyük Britanya yanında savaşa katılmaya zorladığı, Avustralya'nın her ne kadar Büyük Britanya'nın eski bir koloni devleti olsa da siyasi olarak bağımsız bir devlet olduğu belirtilmiştir. Ancak Avustralya'nın anayasasında yer alan ve Büyük Britanya lehinde bağlayıcı hükümlerin söz konusu olduğu olgusuna vurgu yapılmıştır ama yine de siyasi olarak bağımsız bir devletin yasalarında var olan bağlayıcı hükümleri kriz dönemlerinde kendi özgür iradeleriyle kaldırabilme kudretlerinin unutulmaması gerektiği hatırd tutulmalıdır. Bu nedenle Büyük Britanya, kendisiyle koloni tarihseline dayanarak Büyük Savaş için bir takım manipülasyonlarla (propaganda, işgal korku algısı) Avustralya'dan asker talebinde bulunmuştur. Büyük Britanya beklentilerini, Avustralya siyasi erkenden talep ederken, korku algısıyla karışmış

imparatorluk sembolleriyle yüklü savaş posterleri Avustralya toplumsalına mesajlar vermiştir. Bu bağlamda çalışmada iddia edilen ve çalışmanın ana yapısını oluşturan Büyük Britanya'nın Avustralya'yı Birinci Dünya Savaşı'nda müttefik olarak yanında görmek istediği ve bu nedenle Avustralya'nın politik elitlerini güvenlik sorunları ve korku algısıyla, Avustralya kamuoyunu savaş posterleri marifetiyle yapılan propagandayla ikna ettiği üzerinde durulmuştur.

Avustralya gibi batı kökenli modern toplumlarda, kamuoyu baskısı önemli bir olgudur. Bu nedenle Avustralya anayasasında her ne kadar Büyük Britanya lehinde anayasal hükümler olsa da Birinci Dünya Savaşı'nın henüz başında Avustralya'nın ağır kayıplarının olması sonucunda 1916-1917 referandumları yapılmıştır. Bu referandumların asıl amacı, savaşa (Büyük Britanya'yla) devam edip etmemek konusunda halkın görüşüne kulak vermek olarak değerlendirilmelidir. Bu nedenle Büyük Britanya, Avustralya'nın toplumsal onayı alınmış biçimde savaşa dâhil etme stratejisini, Büyük Savaş öncesi küçük ama etkili ve söz sahibi politik elitlerin ikna edilme süreciyle başlatmıştır. Diğer yandan Büyük Britanya, Avustralya'nın savaşta yanında yer almasını sağlamak maksadıyla, savaş posterleri yardımıyla propaganda yaparak kitlesel yaygınlık kazandırma sürecini başlatmıştır. Çalışma kapsamında ayrıntılı biçimde tarihsel, sosyolojik ve kültürel süreç değerlendirmesinin temel nedeni de konunun politik elit ve propaganda bağlamında tarihsel gerçekliğin anlaşılmasına yardımcı olacağı kanaatidir.

Çalışmada Avustralya'nın siyasi elitleri, sivil toplum kuruluşları ve bir propaganda çeşidi olarak savaş posterleri Büyük Britanya denklemine ele alınmıştır. Bu bağlamda Avustralya'nın savaşa Büyük Britanya'nın yanında katılmasında göstermiş olduğu istekli tutumunun açıklanmasında en önemli mekanizmalardan birisi, Avustralya siyasi eliti ve kamuoyunun Büyük Britanya tarafından yaratılan korkularla ikna edilmiş olmasıdır. Almanya ve Japonya'nın Avustralya'yı işgal edeceği korkusu üzerine temellendirilen paranoya, Avustralya'nın tehditlere karşı Büyük Britanya tarafından korunacağı algısını sağlamlaştırmıştır. Savaş öncesinde Büyük Britanya'nın sınırlarını belirlediği bu dış siyasi yaklaşım, Avustralya'nın savaşa Büyük Britanya'nın müttefiki olarak katılmasında belirleyici bir rol üstlenmiştir. Korkuya dayalı savaş senaryoları, Avustralya siyasilerini ürktürmüş ve Büyük Britanya'nın yanında savaşa girmeye ikna etmiştir. Dolayısıyla Avustralya toplumu, gerek politikacı gerekse propaganda vasıtalarıyla Büyük Britanya'nın nüfuzlu etkisi altında imparatorluğun amaçlarıyla özdeşleştirilmiştir. Bilhassa Avustralya'da faaliyet gösteren derneklerin, imparatorlukla eş merkezli örüntü ağı oluşturmaları, savaş hazırlıklarında eşgüdümü kolaylaştırmıştır. Savaş öncesi Almanya'nın saldırgan ve Büyük Britanya'nın haklı olduğu yönündeki görüşün; cemiyet, gazete ve diğer propaganda vasıtalarıyla yaygınlaşması, Avustralya kamuoyunun Büyük Britanya'yla birlikte savaşa katılma arzusunu perçinlemiştir. Bilhassa Avustralya siyasilerinin Büyük Britanya'nın yanında olduğu yönündeki politik ve askeri destek, uluslararası ilişkiler açısından ülkenin çıkarlarıyla örtüşen pragmatist bir strateji oluşturmalarına neden olmuştur. Güvenlik kaygısı, Avustralya'nın kendini güçlü olana karşı *koruma* ve güçlü tarafından *korunma* temelinde uzun soluklu izleyeceği dış politikasının oluşmasına zemin hazırlamıştır. Böylece Avustralya'yla Büyük Britanya

arasında, birbirleri için vazgeçilmez ve dayanılmaz oldukları sevgi-nefret ilişkisi bir süre için devam etmiştir.

Kitlelerin seferber edilmesinde propaganda, temel bir araçsaldır. Propagandanın bir çeşidi içerisinde yer alan savaş posterleri ise tek taraflı bir iletişim kurması nedeniyle basit, kısa ve kesin komutlarla yürütülür. Propagandanın temel amacı, hedef kitlenin fikren kazanılmasıdır ve bir an önce hedef kitlenin istenilen yönde harekete geçmesini sağlamaktır. Bu sebepten ilk önce İngiltere’de sonra Avustralya’da imal edilen savaş posterleri, kamuoyunun yönlendirilmesinde önemli bir argüman olarak kullanılmıştır. Anavatana bağlılık, Kral’a sadakat, görev, zorunluluk, Almanya-Japonya paranoyası ve vefa borcunu ödeme merkezinde şekillenen propagandalar, toplumu kitlesel ve gönüllü olarak savaşa katılmaya ikna etmiştir. Kitchener’a atfen “Britanyalılar. (Kitchener) Seni İstiyor...” ya da Avustralyalı karikatürist Norman Lindsay’ın “Trompet (Seni) Çağırıyor” ön plana çıkan ve dönemin ruhunu yansıtan savaş posterleridir. Düşmanlaştırılmış ve ötekileştirilmişler üzerinden sosyal gerilimler üretilerek elde edilen imparatorluğa bağlılık duygusu, Avustralya toplumunu savaşa hazır heyecanlı birer savaşıya dönüştürmüştür. Sivil toplum örgütlerinin yoğun etkisinin yanı sıra Avustralya toplumunun yeni yerler görme isteği, macera tutkusu, kendini ispatlama, iş ve aile çevresinden kurtulma gibi kişisel psikolojiden kaynaklı nedenlerde Avustralya’nın Birinci Dünya Savaşı’nda Büyük Britanya’yla birlikte savaşa katılmada istekliliğini açıklamaktadır.

Avustralya Federasyonu’nun Büyük Britanya’nın yanında Birinci Dünya Savaşı’na katılmasında oluşan alt yapısal nedenler dışında, Birinci Dünya Savaşı öncesi Avustralya tarihinde kritik kırılma noktalarını sembolize eden olaylar Avustralya’nın savaşa katılmasında işlevsel rolü üstlenmiştir. Andrew Fisher Hükümeti’nin 1909’da Büyük Britanya’ya desteğini göstermek için gönderdiği şifreli telgraf, akabinde aynı yıl Kitchener’ın Avustralya ziyareti ve savaş döneminde Kitchener’ın Avustralya’dan 135.000 asker talebi, Avustralya’nın savaşa Büyük Britanya’nın yanında katılmasında rol oynayan önemli olayları teşkil etmiştir. Dönemin Avustralya Savunma Bakanı George Pearce’ın 1911’de Büyük Britanya Genelkurmay Başkanı William Nicholson’la sözlü olarak mutabık kaldıkları antlaşma, savaşta Avustralya’nın Büyük Britanya’nın yanında olacağına dair tam desteği göstermektedir. Avustralya tarihsel sürecinde bu vaka, Büyük Savaş öncesi Avustralya-Büyük Britanya arasında politik ve askeri ilişkilerin aydınlatılmasında önemli bir kilometre taşı niteliğini halen korumaktadır. 1914’de Avustralya Başbakanı Joseph Cook’un halka hitaben söylediği “Büyük Britanya Savaş’ta ise bizde savaştayız” sözü ve eski Avustralya başbakanlarından, muhalefet partisi lideri Andrew Fisher’ın Büyük Britanya desteğini sloganlaştıran “Son Adamımıza ve Son Şilinimize Kadar” sözü, Avustralya’nın Büyük Britanya’nın yanında yer aldığını gösteren olay örgüsünü içeren temel örneklerdir.

Avustralya, gerek jeopolitik korkuları gerekse tarihsel bağları sebebiyle muhalefeti/ iktidarıyla siyasi ve toplum desteği tam olarak Büyük Britanya’nın yanında Birinci Dünya Savaşı’na gönüllü olarak katılmıştır. Büyük Britanya’nın baskın nüfuzu ve propagandanın etkisi Avustralya’nın savaşa katılmasında etkin olmuştur.

Kaynakça:

Arşiv Belgesi:

National Australia of Archive (NAA), Naval Defence of Australia: Policy of Fisher Government 1909, A6661, 1325, s.13. <https://recordsearch.naa.gov.au/SearchNRRetrieve/Interface/ViewImage.aspx?B=422426> (Erişim Tarihi: 28.05.2020).

Sürelî Yayın:

The Argus

Census of the Commonwealth of Australia 1911, Vol.1.

Knibbs, G.H., C.H.G., *Population and Vital Statistics Bulletin No:32 Commonwealth Demography 1914 and Previous Years*, Authority: Albert J.Mullett, Government Printer, Melbourne, 1915.

Kitap, Makale ve Tezler

Andrews, Eric Montgomery, *Anzac Illusion: Anglo-Australian Relations During World War I*, Cambridge University Press, Cambridge, 1993.

Auerbach, Jonathan, Russ Castronovo, *The Oxford Handbook of Propaganda Studies*, Oxford University Press, 2013.

Avşar, Servet, "Birinci Dünya Savaşında İngiliz Propaganda Faaliyetleri ve Osmanlı Devleti", <http://e-dergi.atauni.edu.tr/atauniad/article/view/1025001048> (Erişim Tarihi: 29.03.2020).

Barberis, Peter, John McHugh, Mike Tyldesley, *Encyclopedia of British and Irish Political Organizations: Parties, Groups, and Movements of the Twentieth Century*, Pinter, London and New York, 2000.

Bates, Sonya, "The Anzac Day Legend: Its Orgins, Meaning, Power and İmpact on Shaping Australia's İdentity", Master's of Peace and Conflict Studies Dissertation, *University of Sydney*, Sydney, 2013.

Bean, Charles Edwin Woodrow, *The Official History of Australia in the War of 1914-1918, Vol.I The Story of Anzac: First Phase*, Eleventh Edition, Angus&Robertson Ltd, Sydney, 1941.

Beaumont, Joan, "Australia" <https://encyclopedia.1914-1918-online.net/article/australia?version=1.0> (Erişim Tarihi: 14.06.2019).

Clark, Chris Coulthard, *The Encyclopaedia of Australia's Battle*, Allen&Unwin, 2001.

Corcoran, Robert, Jackie Dickenson, *A Dictionary of Australian Politics*, Allen&Unwin, NSW, 2010.

Docherty, James C., *Historical Dictionary of Australia*, The Scarecrow Press, Maryland US, Toronto CA, Plymouth UK, Third Edition, 2007.

Firth, Stewart, *Australia in International Politics: An Introduction to Australian Policy*, Allen&Unwin, NSW, 2005.

- Fredrickson, George M., *Racism: A Short History*, Princeton University Press, New Jersey, 2002.
- Gammage, Bill, *The Broken Years: Australian Soldiers in the Great War*, Australian National University Press, Canberra, 1974.
- Gilchrist, Catic, “World War I and The Peace Society in Sydney”, 2014, http://dictionaryofsydney.org/entry/world_war_i_and_the_peace_society_in_sydney (Erişim Tarihi: 25.02.2020).
- Holbrook, Carolyn, “Remembering with Advantages: The Memory of Great War In Australia”, *Commilas Journal International Relations*, 02/17-030 (2015).
- Jenks, M.A.E., *A History of the Australasian Colonies*, Cambridge at the University Press, 1912.
- Jordens, Ann-Mari, “Anti-War Organisations in a Society at War, 1914-18”, Ann-Mari Jordens (1990) Anti-war organisations in a society at war, 1914–18, *Journal of Australian Studies*, 14:26, 78-93, s.78-79. DOI: 10.1080/14443059009387022, <http://dx.doi.org/10.1080/14443059009387022> (Erişim Tarihi:25.02.2020).
- Joweth, Garth S., Victoria O’Donnell, *Propaganda & Persuasion*, Sage, 2015.
- Mat, Celâl, *Türk Romanında Çanakkale Muharebeleri*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2007.
- Kelly, Paul, *100 Years Australian Story*, Allen&Unwin, 2001.
- Kirişçi, Ayşe Candan, “Nation-Building and Gallipoli: Representations in Turkish, Australian and New Zealand Literatures”, *Dissertation Doctor of Philosophy in English Literature*, Boğaziçi University, İstanbul, 2011.
- Kılıçarslan, D. Emine Çakmak, *Siyasal İletişim İdeoloji ve Medya İlişkisi*, Kriter Yayınevi, 2008.
- Laffin, John, *The Australian Army at War 1899-1975*, Osprey Publishing, London 1982.
- Macinnis, Peter, *The Big Book of Australian History*, National Library of Australia, Canberra, 2013.
- Mckane, Benjamin, “Remembering the Great War in the Dominions of British Empire”, *MA Thesis*, Leiden University, 2012.
- Mountford, Benjamin, *Britain, China and Colonial Australia*, Oxford University Press, Oxford, 2016.
- Monger, David, “Propaganda at Home (Great Britain and Ireland)”, <https://encyclopedia.1914-1918online.net/article/propagandaathomegreatbritainandireland> (Erişim Tarihi: 18.12.2019).
- Mordike, John, *We Should Do This Thing Quietly- Japan and the Great Deception in Australian Defence Policy 1911-1914*, National Library of Australia, 2002.
- Palazzo, Albert, *The Australian Army: A History of its Organisation 1901-2001*, Oxford University Press, Melbourne, 2001.
- Roberson, Emily, “Propaganda at Home (Australia)”, https://encyclopedia.1914-1918-online.net/article/propaganda_at_home_australia (Erişim Tarihi: 15.11.2019).

Sanders, M.L., "Wellington House and British Propaganda during the First World War", *The Historical Journal*/Volume 18/ Issue 01/ March 1975, pp.119-146.

Simkins, Peter, *Kitchener's Army: The Raising of New Army 1914-1916*, Pen & Sword Military, First Published 1988, South Yorkshire, 2007.

Umunç, Himmet, "Anzaklar ve Çanakkale: Anzak Günlüklerindeki Gerçekler", *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt 33/Sayı 1/Haziran 2016.

Walker David, Agnieszka Sobocinska (Edited), *Australia's Asia: From Yellow Peril to Asia Century*, UWA Publishing, 2012.

West, Barbara A., Frances T. Murphey, *A Brief History of Australia*, Facts on File, New York, 2010.

Wilcox, Craig, "Pre-War Military Planning (Australia)", https://encyclopedia.1914-1918-online.net/article/pre-war_military_planning_australia (Erişim Tarihi: 15.06.2019).

Wollaeger, Mark, *Modernism, Media and Propaganda British Narrative from 1900 to 1945*, Princeton University Press, 2008.

Sözlük

Australian Dictionary of Biography, F.K. Crowley, "Sir Joseph Cook (1860-1947)", Volume 8, (MUP), 1981. <http://adb.anu.edu.au/biography/cook-sir-joseph-5763> (Erişim Tarihi: 28.05.2020).

Australian Dictionary of Biography, K.J. Cable, "Boyce, Francis Bertie (1844-1931)", Volume 7, (MUP), 1979. <http://adb.anu.edu.au/biography/boyce-francis-bertie-5319> (Erişim Tarihi: 01.06.2020).

Australian Dictionary of Biography, L.F. Fitzhardinge, "Hughes, William Morris (Billy) (1862-1952)", Volume 9, (MUP), 1983, <http://adb.anu.edu.au/biography/hughes-william-morris-billy-6761> (Erişim Tarihi: 15.03.2020).

İnternet Kaynakları

<http://www.abc.net.au/news/2011-06-17/lockhart---the-secret-centenary/2761502> (Erişim Tarihi: 14.12.2020).

<https://www.griffithreview.com/articles/race-fear-dangerous-denial>

(Erişim Tarihi: 14.12.2020).

<http://primeministers.naa.gov.au/primeministers/fisher/in-office.aspx>

(Erişim Tarihi: 28.05.2020).

http://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/pubs/rp/rp1415/ComParl (Erişim Tarihi: 20.12.2020).

<http://www.australia.gov.au/about-government/how-government-works>

(Erişim Tarihi: 24.06.2020).

<http://www.australia.gov.au/aboutgovernment/howgovernmentworks/federation>

(Erişim Tarihi:24.06.2020)

<http://www.wv1propaganda.com/search/node?search=Women+of+Britain>

(Erişim Tarihi:19.03.2020).

<http://www.iwm.org.uk/collections/item/object/17053> (Erişim Tarihi:19.03.2020).

<http://gutenberg.net.au/ebooks15/1500721h/0-dict-biogD.html>

(Erişim Tarihi: 28.05.2020).

<https://primeministers.moadoph.gov.au/prime-ministers> (Erişim Tarihi: 27.05.2020).

<https://primeministers.moadoph.gov.au/prime-ministers/alfred-deakin>

(Erişim Tarihi: 27.05.2020).

https://www.aph.gov.au/About_Parliament/Senate/Powers_practice_n_procedures/pops/pop63/c01

(Erişim Tarihi:09.01.2020).

<https://www.australia.gov.au/about-australia/australian-story/convicts-and-the-british-colonies>

(Erişim Tarihi:10.01.2020).

<http://www.naa.gov.au/collection/factsheets/fs161.aspx>

(Erişim Tarihi:12.03.2017)

<http://www.nationalarchives.gov.uk/cabinetpapers/themes/warnationalism.htm>

(Erişim Tarihi:28.05.201).

<https://www.nma.gov.au/explore/features/prime-ministers/billy-hughes>

(Erişim Tarihi:14.04.2020).

<https://info.australia.gov.au/about-government/how-government-works>

(Erişim Tarihi: 11.04.2020).

<http://www.australia.gov.au/about-australia/australian-story/mateship-diggers-and-wartime>

(Erişim Tarihi: 24.06.2017).

<https://www.nma.gov.au/definingmoments/resources/federation>

(Erişim Tarihi: 20.04.2021)